

N:O 2/2025 SUOMEN KÄÄNTÄJIEN JA TULKKIEN LIITTO

Kääntäjä

ÖVERSÄTTAREN

**SKTL:n vuoden 2025 kirjallisuuden
käännöspalkinnot Ulla Lempiselle
ja Martti Anhavalle**

SKTL juhlisti
70-vuotista taivaltaan

Rakkaudesta lajiin

Kahden intensiivisen viikon aikana toteutettiin liiton kevätkokous Vaasassa, Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumi KäTu sekä liiton 70-vuotisjuhlat Helsingissä. Niin toimiston henkilökunta kuin vapaaehtoisetkin tekivät valtavan työn näiden kaikkien tapahtumien onnistumiseksi. Lämpimät kiitokseni ihan jokaiselle mukana olleelle. Olette työskennelleet suurella sydämellä ja rakkaudesta lajiin.

Vaasan paikallisosasto organisoi kevätkokouksen yhteyteen mainion paneelikeskustelun tulkkauskäytännöistä Pohjanmaan kaksikielisissä kunnissa. Oli kiinnostavaa kuulla naapurikuntien erilaisista ratkaisuista kielellisen saavutettavuuden toteuttamiseksi. Tästä aihepiiristä saamme lukea lisää lehden seuraavassa numerossa.

Liiton 70-vuotisjuhlien avajaispuheessa kerroin olevani kiitollinen SKTL:lle siitä, että sen kautta muodostui työyhteisö silloin, kun yksinyrittäjän työpisteeni sijaitsi makuuhuoneen nurkassa. SKTL on tarjonnut kanavia ja yhteyksiä, joista en muuten olisi päässyt osalliseksi. Olen saanut tutustua toinen toistaan upeampiin ihmisiin, joita en olisi voinut tavata missään muualla. Olikin hienoa saada juhlan yhteydessä huomioda niitä, jotka omalla työllään ovat vieneet alaa eteenpäin ja kasvattaneet sen tunnettuutta. Sivuilta 6–7 löytyy katsaus 70-vuotisjuhlista ja siellä palkituista. Agricola- ja Hollo-palkituille on omistettu omat aukeamansa, sivut 8–9 ja 10–11.

Tieteellisenä symposiumina KäTu luo mahdollisuuden monipuoliseen yhdessä ajatteluun. Itse pääsin muun muassa kartuttamaan opetusmenetelmävarantoa tekoälyä käsitelleessä työpajassa. Nyt ehkä enemmän kuin koskaan tarvitsemme tätä yhdessä ajattelemista ja toivottavan tulevaisuuden hahmottamista muuttuvassa maailmassa.

Eräs yhteisesti ajateltava teema on se, mikä SKTL on ja mitä se tekee. Säännöissämme liiton tarkoitus on toki määriteltä, mutta kuinka toteutamme sitä konkreettisesti? Rahoitusleikkausten myötä joudumme väistämättä miettimään, mitä kaikkea toimistolla tehdään ja mikä on vapaaehtoisten rooli. Nykyäänhän toimisto hoitaa monia sellaisia asioita, jotka aiemmin hoituivat vapaaehtoisten voimin.

Ajan rajallisuus tekee siitä arvokasta. Kysyn iltaisin itseltäni, käytinkö hupenevan aikani tänään hyvin. Kaikkien kevään tapahtumien kohdalla vastaukseni on ollut yksiselitteisesti ”kyllä”.

Kirjoittaja on Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton puheenjohtaja.
puheenjohtaja@sktl.fi

© Nelli Kivimäki

Kärlek till branschen

Under två intensiva veckor genomfördes förbundets vårmöte i Vasa samt symposiet om forskning i översättning och tolkning, dvs. KäTu, och förbundets 70-årsjubileum i Helsingfors. För att lyckas med detta krävdes ett enormt arbete både av förbundets personal och frivilliga. Mitt varma tack till alla som var med. Ni har arbetat med ett stort hjärta och av kärlek till branschen.

I samband med årsmötet ordnade förbundets lokalavdelning i Vasa en förtäfflig paneldiskussion om tolkningspraxisen i Österbottens tvåspråkiga kommuner. Det var intressant att höra om olika lösningar för språklig tillgänglighet i Vasas grannkommuner. Temat behandlas närmare i nästa nummer av tidningen.

I öppningsanförandet på förbundets 70-årsjubileum uttryckte jag min tacksamhet för att FÖTF gav mig en arbetsgemenskap när jag som egenföretagare arbetade på mitt hemkontor. FÖTF har erbjudit kanaler och sammanhang som jag annars inte skulle ha varit delaktig i. Jag har lärt känna en massa fina människor som jag inte skulle ha träffat någon annanstans. På festen hade jag glädjen att uppmärksamma dem som genom sitt arbete fört branschen framåt och gjort den mer känd. På sidorna 6–7 finns en översikt över 70-årsjubileet och de prisbelönta. Mottagarna av Agricola- och Hollo-prisen presenteras på var sitt uppslag på sidorna 8–9 och 10–11.

Som ett vetenskapligt symposium skapar KäTu-symposiet en möjlighet till mångsidigt gemensamt tänkande. Själv beslutade jag mig för att lära mig mer om undervisningsmetoder i en workshop som behandlade artificiell intelligens. Kanske har vi nu mer än någonsin behov av att tänka tillsammans för att gestalta hur vi önskar att framtiden ska se ut i en omvärld som ständigt förändras.

Ett gemensamt tema är vad FÖTF står för och vad förbundet gör. Förbundets syfte definieras visserligen i våra stadgar, men hur genomför vi syftet konkret? I och med de finansiella nedskärningarna blir vi tvungna att dryfta vilka uppgifter som ska skötas av förbundets anställda och vilken roll de frivilliga ska ha. För närvarande sköter de anställda många sådana ärenden som tidigare sköttes av frivilliga.

Det att tiden är begränsad gör den värdefull. Jag frågar mig om kvällarna om jag använde min tid väl idag. Då det gäller vårens samtliga evenemang har mitt svar varit ett entydigt ”ja”.

Skribenten är ordförande för Finlands översättar- och tolkförbund.
puheenjohtaja@sktl.fi

Översättning: Tina Matala-aho

TULEVAT TAPAHTUMAT

**Kansainvälisen
kääntäjänpäivän
seminaari
Turussa
30.9.2025**

**Turun kirjamesut
Logomossa
3.–5.10.2025**

**Suomalais-ruotsalainen
kääntäjäseminaari
Tampereella
30.–31.10.2025**

**Helsingin kirjamesut
Messukeskuksessa
23.–26.10.2025**

**SKTL:n
sääntömääräinen
syyskokous
Helsingissä
22.11.2025**

**Tampereen kirjafestarit
Tampere-talossa
29.–30.11.2025**

Tässä numerossa mm.:

- S. 4 Ajankohtaista: KäTu 2025 ja kevätkokous
- S. 6 SKTL:n 70-vuotisjuhla
- S. 8 Mikael Agricola -palkittu Martti Anhava
- S. 10 J.A. Hollo -palkittu Ulla Lempinen
- S. 12 Vieraskynä: Käännöskone satuilee
- S. 14 Uusia tuulia asianajomaailmassa
- s. 16 Verohallinto linjasi tekoälyn käytöstä
- S. 18 Suomen kielen lautakunnan terveiset
- S. 20 Esittelyssä Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus
- S. 22 Affektit käännöksen vastaanotossa
- S. 24 Uratarina-aamiaiset tuovat kieliasiantuntijat yhteen
- S. 27 Roland Maria Josef Freihoff 1931–2025
- S. 29 EULITAn konferenssi Ljubljanassa
- S. 31 II kysymystä: Susanna Tuomi-Giddings

SUOMEN KÄÄNTÄJÄJEN
JA TULKKIEN LIITTO
FINLANDS ÖVERSÄTTAR-
OCH TOLKFÖRBUND

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto (SKTL) on vuonna 1955 perustettu kääntäjien ja tulkkien aatteellinen etujärjestö. Liiton tavoitteena on mm. edistää laatua ja ammattimaisuutta kääntämisen ja tulkkauksen alalla.
Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto
Tekstin talo, Lintulahdenkatu 3, 00530 Helsinki
www.sktl.fi

**Kääntäjä-Översättaren 3/25
ilmestyy 12.9.
Aineistopäivä on 9.8.**

ISSN 0356-4649

Julkaisija:

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto –
Finlands översättar- och tolkförbund ry

Päätoimittaja:

Sanna Kokkonen
sanna.kokkonen@sktl.fi

Toimitussihteeri:

Maarit Laitinen
maarit.laitinen@sktl.fi

Taitto:

PunaMusta, Sisältö ja suunnittelupalvelut

Ulkoasu:

More Business Services Oy,
www.morebiz24.com

Painopaikka:

PunaMusta Oy

Painos: 2 400 kpl
Ilmestyy 4 kertaa vuodessa.

Toimituskunta:

Juha Eskelinen, Jenni Kaven, Silke Matinniemi,
Hanna Pippuri ja Kate Sotejeff-Wilson.

www.sktl.fi/kaantaja-oversattaren

Tilaukset:

tiedotus@sktl.fi

Ilmoitushinnat:

www.sktl.fi/kaantaja-oversattaren/mediatiedot

Tilaushinta 2025

Muulle kuin SKTL:n jäsenille:
58 € / vuosikerta (Suomi), 70 € / vuosikerta (EU-
maat), 75 € / vuosikerta (muut maat)

Kannen kuva:

Ulla Lempinen ja Martti Anhava.
Kuva: Maarit Laitinen

Kirjoittajan omalla nimellä julkaistuista
kirjoituksista vastaa kirjoittaja.

Ilmoitusten sisällöstä vastaa ilmoittaja.

Kuvat © SKTL, jos ei toisin mainittu.

Kääntäjä

KäTu-symposiumi 2025: Saavutettavuus käännös- ja tulkkausala

Helsingissä järjestettiin 11.–12.4. Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumi, tuttavallisemmin KäTu. Tapahtuman teemana oli *varmuus ja epävarmuus*. Teknologian räjähdysmäinen kehitys on tuonut paljon varmuutta elämäämme, mutta se myös luo paljon epävarmuuksia esimerkiksi työelämään. Käännöstieteen apulaisprofessori **Paola Gentile** (Triesten yliopisto) plenaariesitelmä valotti kääntäjien ja tulkkien kokemaa epävarmuutta työssään – erityisesti suhteessa tekoälyyn ja englannin asemaan lingua francana. Gentilen vuonna 2025 tehdyn kyselyn tulokset kuitenkin osoittavat, että pelot ja epävarmuudet ovat selvästi vähentyneet verrattuna hänen vuonna 2016 tekemänsä tutkimuksen havaintoihin.

Selkokieltä, saavutettavuutta ja selkeyttä

Symposiumin ohjelmassa käsiteltiin runsaasti tekoälyyn liittyviä aiheita, mutta mukana oli myös sektioita muista teemoista. Yksi näistä oli perjantai-iltapäivänä pidetty saavutettavuusaiheinen sektio, jossa päästiin kuulemaan tästä aina ajankohtaisesta aiheesta. Sektion puheenjohtajana toimi **Léa Huotari**.

Ritva Hartama-Heinonen ja **Päivi Pasanen** tutkivat selkokieltä vertailemalla suomenkielisiä selkouutisia ja Yle Uutisia. Hartama-Heinonen ja Pasanen hahmottelivat terminologisen koettimen pohjalta niin kutsuttuja selko-koettimia eli erilaisia kielellisiä ja painoteknisiä ilmaisuja, joiden avulla selkiytetään tekstiä. Pilotissa on tutkittu noin 30 koetinehdokasta, joista 15 esiteltiin KäTussa.

Tutkimuksessa ilmeni muun muassa, että vaikka joitain tekstin osia oli pelkästään siirretty tekstin sisällä asiayhteyksien selkiyttämiseksi, oli paikoin joitain selityksiä myös jätetty pois. Tätäkin voi selittää esitelmän loppupuolella esitetyllä ajatuksella siitä, että selkokielessä on tärkeää säilyttää selkeät syy-seuraussuhteet.

© Agneta Trux

Käännöstieteen
apulaisprofessori
Paola Gentile

Juha Lång esitteli Demokratian episteeminen toimintakyky algoritmien aikakaudella (DECA) -hankkeen projektia, jossa hän tutkii konekääntämistä ja verkkopalvelujen monikielisyyttä julkisella sektorilla. Lång esitteli 36 suomalaisen kunnan verkkosivuja, joista hän on tutkinut, miten monelle kielelle ne on lokalisoitu tai käännetty. Hän on myös tarkastellut, miten monelle kielelle eri kuntien kuntavaaleihin liittyvät informoivat sivut oli käännetty ja miten kunnan nettisivuilla oli konekäännösten käyttö näkyvillä. Joillain

© Maarit Laitinen

KäTu2025-symposiumin osallistujat Helsingin yliopiston Metsätalossa.

Liiton kevätkokous kokosi väkeä Vaasaan

SKTL:n kevätkokous järjestettiin lauantaina 29.3.2025 Vaasassa jo neljättä kertaa. Ravintola Bacchuksen tunnelmallisessa salissa käsiteltiin liiton sääntömääräiset asiat, vahvistettiin tilinpäätös ja myönnettiin vastuuvapaus hallitukselle ja toiminnanjohtajalle. Kokouksen yhteydessä jaettiin myös liiton ansiomerkit: kultainen ansiomerkki myönnettiin **Annica Törmälle** ja hopeiset **Laura Ivaskalle** sekä **Annika Rikberg-Grannakselle**.

Kokousta edelsi Vaasan paikallisosaston järjestämä ohjelma, johon sisältyi opastettu kävely kokouspaikalle sekä paneelikeskustelu tulkkauksesta Pohjanmaan kaksikielissä kunnissa. Kiitos kaikille mukana olleille lämpimästä tunnelmasta!

© Maarit Laitinen

Kevätkokouksen puheenjohtajana toiminut Gun-Viol Vik (vas.) ja liiton puheenjohtaja Sanna Kokkonen.

kuntien sivustoilla oli ainoastaan konekäännös käytössä, ja joissain tapauksissa niillä oli käyttäjää informoiva viesti, jossa kerrotaan sivuston olevan konekäännös, saattoi olla pelkästään suomeksi luettavissa.

Puheenvuorossa esitettiin mielenkiintoisia huomiota myös siitä, miten osa sivustojen kielivalikoista oli vaikeasti löydettävissä. Lopuksi yleisöstä huomautettiin, että verkkosivujen kielivalikoimassa näytti olevan harvemmin saamen-, karjalan- tai romanikielisiä versioita. Tässä tuotiin esiin tärkeitä seikkoja kuntien viestinnästä eri kielillä ja niiden helpokäyttöisyydestä.

Sektion päätteeksi **Jennifer Stanger** esitteli tutkimustaan käännösteknologian saavutettavuudesta näkövammaisten kääntäjien ja käännösteknologian kehittäjien näkökulmasta. Stanger aloitti osuutensa mielikuvitusharjoituksella, jossa hän pyysi yleisöä asettautumaan näkövammaisen kääntäjän asemaan ja pohtimaan, johtuuko jonkin käännösteknologian saavutettavuusongelma henkilön vammasta vai teknologian rajoitteista. Puheenvuorossa tuotiin esiin käännösteknologian ja avustavien teknologioiden yhteensovittamiseen liittyviä ongelmakohtia.

Stanger haastatteli kandidaatintutkielmassaan näkövammaisia kääntäjiä heidän kokemuksistaan käännösteknologian saavutettavuudesta. Pro gradu -tutkielmassaan hän teki kyselytutkimuksen käännösteknologian kehittäjille. Vastaajat kertoivat muun muassa siitä, miten saavutettavuutta huomioidaan, priorisoidaanko sitä ja miten sitä priorisoidaan heidän yrityksissään.

Haastatellut kertoivat, että laajasti käytetyt käännösteknologiset ohjelmat huomioivat saavutettavuuden usein huomattavasti, kuin vähemmän tunnetut ohjelmat. Tämä

näky esimerkiksi pelkkään visuaalisuuteen perustuvissa käyttöliittymissä ja näppäinkomentojen puutteessa. Käännösteknologian kehittäjien kyselystä taas ilmeni ristiriitaisia tuloksia, koska vaikka saavutettavuutta pidettiin tärkeänä, sitä ei usein ole priorisoitu. Tähän syiksi Stanger mainitsi muun muassa tiedon puutteen ja lisäkustannukset.

Saavutettavuus lisää varmuutta epävarmuuden keskellä

Saavutettavuusasioita toi esiin myös **Mira Kainulainen** posterillaan kuvailutulkkauksohjekirjasta, jota hän on tehnyt Tampereen yliopistossa työryhmän kanssa. Kainulainen muistutti siitä, kuinka monissa tilanteissa kuvailutulkkauksista voidaan hyödyntää sen eri muodoissa. Oli myös hyvä kuulla, että kuvailutulkkauksista pyritään standardisoimaan. Ohjeita voivat hyödyntää esimerkiksi niin järjestöt viestinnässään kuin opettajat laatiessaan vaikkapa luentonsa diaesitystä.

Saavutettavuus ja sen jatkuva parantaminen on tärkeä muistaa käännös- ja tulkkauksalan kehittyessä, jotta yhä useammilla kääntäjillä ja tulkeilla olisi mahdollisuus tehdä työtään ilman ylimääräisiä vaikeuksia. On myös ensiarvoista, että muun muassa kuntia kannustetaan edistämään saavutettavuutta tekemällä esimerkiksi (ihmis-)käännöksiä verkkosivuistaan. Näin varmistetaan, että mahdollisimman moni loppukäyttäjä pystyy hyödyntämään verkossa saatavilla olevia resursseja. Stangerin mukaan saavutettavuus tuo myös lisää varmuutta kaikille ja vahvistaa kääntäjän ammatti-identiteettiä. KäTussa saatiin paljon hyviä vinkkejä siihen, miten jokainen voi aktiivisesti edistää saavutettavuutta toiminnallaan, mikä tuo lisää varmuuden tunnetta epävarmuuden aikakaudelle.

Teksti: Emma Pitkäsalo

Kirjoittaja on SKTL:n juhluvuoden projektiasistentti.

SKTL 70 vuotta

– juhla täynnä lämpöä, palkintoja ja yhdessäoloa

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto juhli 70-vuotista taivaltaan yhdessä jäsentensä ja yhteistyökumppaneidensa kanssa lauantaina 12.4. Helsingissä Paasitornissa. Juhlailta oli täynnä kohtaamisia, puheita, musiikkia ja iloa. Tilaisuudessa palkittiin joukko ansioituneita kääntäjiä ja tutkijoita.

Lämmin kiitos kaikille mukana olleille – te teitte illasta ikimuistaisen.

Käännöspalkinnot Martti Anhavalle ja Ulla Lempiselle

Tämän vuoden Mikael Agricola -kaunokirjallisuuden käännöspalkinto myönnettiin **Martti Anhavalle Fjodor Dostojevskin Riivaajat**-romaanin (Otava) uudesta suomennoksesta. J. A. Hollon tietokirjallisuuden käännöspalkinto puolestaan myönnettiin **Ulla Lempiselle Merlin Sheldraken** teoksen *Näkyvätön valtakunta* (Gummerus) suomennoksesta.

Juhlavuoden kunniaksi käännöspalkintojen arvo nostettiin 12 000 euroon. Summat maksetaan Kopioston SKTL:lle keräämistä tekijänoikeuskorvauksista.

Martti Anhavan haastattelu on luettavissa tämän lehden sivuilla 8–9 ja Ulla Lempien haastattelu sivuilla 10–11.

Av-kääntäjien sekä opettajien ja tutkijoiden palkinnot

Opetuksen ja tutkimuksen saralla juhlistettiin pitkäaikaisia vaikuttajaa: Tiedon helmi -palkinnon sai professori

emerita **Outi Paloposki** elämäntyöstään käännöstieteen ja kääntämisen historian tutkijana. Väitöskirjapalkinto jaettiin kahden ajankohtaisia aiheita käsitelleen tutkijan kesken, sen saivat **Jenni Laaksonen** ja **Annamari Korhonen**. Av-kääntäjien Repla-palkinto myönnettiin **Leena Vallisaarelle** urauurtavasta työstä oopperakääntämisen ja -tekstittämisen parissa.

Voit lukea palkittujen haastattelut syyskuussa ilmestyvästä Kääntäjä-lehden numerosta 3/25.

Tarja Roinila -stipendit aloitteleville kääntäjille ja tulkeille

Tarja Roinila -stipendit jaettiin seitsemälle uransa alkuvaiheessa olevalle kääntäjälle ja tulkille: **Pyry Aarnio, Rimma Erkko, Ingeborg Eunmann, Satu Hannula, Paulina Immonen, Aku Piipponen** ja **Timo Tuimala** saivat kukin kannustuksen tulevaan.

Vuosijuhla kokosi yhteen liiton vaikuttajat ja yhteistyökumppanit

Juhlailta huipentui buffetillalliseen Paasiravintolan juhlassa puitteissa. Paikalle kokoontui liiton nykyisiä ja entisiä aktiiveja, kunniajäseniä sekä käännös- ja tulkkausalalan keskeisiä yhteistyökumppaneita. Musiikin lisäksi ohjelmassa oli katsaus liiton historiaan, kun SKTL:n entisistä puheenjohtajista koostuneessa paneelikeskustelussa muisteltiin liiton kehitystä eri vuosikymmenillä.

Kuvat: Tuisku Lehto

Juhlailallisella syötiin ja kilisteltiin. Kuvassa etualalla (vasemmalta oikealle) jäsenet Teija Potenze, Sirpa Alkunen, Laura Minkinen ja Mari Janatuinen.

Tarja Roinila -stipendilautakunnassa vuonna 2025 toimineet Esa Penttilä, Pia von Essen (keskellä) ja Laura Vierimaa. Kuvasta puuttuvat Veera Kaski ja Laura Pascual.

Palkintojenjakotilaisuuden juhlapuhujana oli johtaja Kaisa Rönkkö Taiteen edistämiskeskukselta.

SKTL puheenjohtaja Sanna Kokkonen (keskellä) sekä liiton entiset puheenjohtajat (vasemmalta oikealle): Liisa Laakso-Tammisto, Sirpa Alkunen, Heikki Karjalainen ja Kristiina Rikman.

Vuoden 2025 J.A. Hollon palkintolautakunnan jäsenet vasemmalta oikealle: Kari Koski, Markus Hotakainen ja Merja Leppälahti. Kuvasta puuttuvat Anu Partanen ja Maaria Ylikangas.

Vuoden 2025 Mikael Agricola -palkintolautakunnan jäsenet vasemmalta oikealle: Pasi Huttunen, Liisa Tiittula, Kristiina Drews ja Sofia Blanco Sequeiros.

Juhlavuoden stipendirahastokeräys käynnissä

Liiton juhlavuoden kunniaksi olemme aloittaneet SKTL:n stipendirahaston juhlakeräyksen, joka **on käynnissä 2.4.–30.6.2025**. Pienkeräyksessä voidaan kerätä enintään 10 000 euroa.

Keräyksen tuotoilla jaetaan stipendejä kääntämisen ja tulkkauksen alaan liittyvään ja sitä edistävään toimintaan, kuten pro gradu -töihin, jatko-opiskeluun tai tutkimukseen liittyviin erityishankkeisiin ja opintomatkoihin.

Poliisin pienkeräyksen lupanumero: RA/2025/49

Stipenditilin numero: **FI82 8146 9710 3765 66** (Danske Bank)

Myös muistamiset liiton juhlavuoden kunniaksi pyydetään osoittamaan liiton stipenditilille.

Lisätietoja antaa liiton toiminnanjohtaja **Jenni Kaven** sähköpostitse (jenni.kaven@sktl.fi) tai puhelimitse (044 3445 205).

Klassikoiden käännöksiä ja muita sormiharjoituksia

Vuoden 2025 Mikael Agricolan palkinnon sai **Martti Anhava** uudesta käännöksestään **Fjodor Dostojevskin** klassikkoromaanista *Riivaajat*. Kulttuuritoimittaja **Taru Torikka** keskusteli Anhavan kanssa hänen pitkästä urastaan kääntäjänä sekä erityisesti klassikoiden uudelleenkäntämisestä.

Klassikon uuden suomennoksen palkitseminen sattui sikäli sopivasti, että koko Martti Anhavan kääntäjänura lähti liikkeelle kirjasta, josta vähitellen on muodostunut suomalaisenkin lastenkirjallisuuden klassikko. Tasan viisikymmentä vuotta sitten ilmestyi hänen suomentamanaan monen lapsisukupolven rakkaimpiin lukukokemuksiin kuuluva **Eduard Uspenskin** *Fedja-setä, kissa ja koiru*. Agricola-palkintotilaisuudessa Anhava totesi ytimekkäästi oppineensa ensimmäisestä käännöstyöstään, että kääntäminen on hauskaa ja sitä voisi jatkaa. Samaa mieltä hän on edelleen, myös viimeisimmän Dostojevski-urakan jälkeen.

Martti Anhavan molemmat vanhemmat, **Helena** ja **Tuomas Anhava**, suomensivat kirjallisuutta omien kirjallisten töidensä ohella, mutta lapsille kääntäjän uraa ei tuputettu, pikemminkin päinvastoin.

”Kielten oppiminen ei ollut minulle mitenkään erityisen helpoa, mutta huomasi kiinnostuvani idiomatiikasta, miten samoja asioita ilmaistaan eri kielissä eri sanakänteillä.”

Ensimmäinen koulutehtävien ulkopuolinen suomennos kohdistui amerikkalaiseen ahvenenkalastusta käsittelevään artikkeliin. Martti veljineen harrasti kalastusta ja luki alan lehtiä myös ruotsiksi ja englanniksi.

Hän näytti ponnistelujensa tuloksia isälleen, joka kommentoi tekstin sujuvuutta ja antoi joitakin vinkkejä. ”Sitte faija virnisti, ja ilmestyi vähän kuluttua huoneeseeni sylissään pino kirjoja.”

Pinkan päällimmäisenä oli **George Mikesin** ohut *How to be an Alien*, humoristinen kuvaus muukalaisen elämästä englantilaisten keskellä. Tuomas Anhava sanoi, että jos poika haluaa suomentaa Mikesin teoksen, hänen pitää ensin lukea ja tuntea kaikki pinossa olevat, Mikesin teosta ja kääntämisen käytäntöä taustoittavat kirjat. Isä myös huomautti, että kaikki vähänkään tunnollisemmat kääntäjät ”joutuvat jossakin uransa vaiheessa hullujenhuoneelle”.

Martti Anhava onkin pitänyt kääntämisen sivutyönä, voidakseen valita mieluisat suomennostyöt ja antaa niille aikaa. ”Käännän mieluummin hyvin kuin nopeasti.”

Varsinaisena päivätyönään hän työskenteli Otavassa kustannustoimittajana kolme vuosikymmentä. Sekä toimittaminen että suomentaminen edellyttävät tekstin tarkkaa lukemista, mutta toimittajalla on liikkumavaraa, jota suomentajalla ei ole.

Eläville kirjoittajalle voi ehdottaa tarpeettomien sanojen, lauseiden tai kokonaisten lukujenkin poistoja tai pyytää häneltä lisää tekstiä. Mitään sellaista ei kääntäjä voi tehdä.

Pitkä ura kustannusmaailman molemmilla puolilla antaa kääntäjälle myös perspektiiviä alan nykytilaan ja jatkuvalta vaikuttaviin kriiseihin. 1970–80-luvuilla otettiin kenties enemmän taiteellisia riskejä, toisaalta maailmankirjallisuuden kääntämisessä rahat ovat aina olleet tiukilla. Isot eurooppalaiset kielet ovat aina jyränneet suomennettavissa kirjoissa, nykyisin

Martti Anhava

varsinkin englantia. Toisaalta nyt on kääntäjiä useammasta kielestä. Käännöskirjan pahin uhka on nykyään näkymättömyys: median murroksen jäljiltä kritiikkejä ei välttämättä ilmesty vaikka kyseessä olisi kuinka hieno romaani, eikä lukija näin ollen löydä luettavaa.

Martti Anhava suhtautuu varauksellisesti ”suuresta maailmasta vohkittuun” kaanon-keskusteluun, mutta jos joutuu aihetta kommentoimaan, toivoo kaanonin laajenevan mahdollisimman moniin kieliin. ”Hurskas ja utopistinen toive olisi että edes satunnaisesti pääsisi maistamaan pienten kielialueiden kiinnostavia juttuja.”

Vaikka venäläisillä klassikoilla on suomalaisessa kulttuurissa vakaa asema, edes Dostojevskin tärkeimpien teosten uusien suomennosten julkaiseminen ei ollut itsestäänselvä projekti kustantajalle. Suurta taloudellista satsausta vaativaa urakkaa oli vaikea perustella, kun vanhoja käännöksiä dumpattiin edullisesti markkinoille aina uusilla kansilla. ”Dostojevskin kohdalla Otava teki oikean päätöksen, tavallaan vääristä syistä”, Anhava kuvaa.

Silloisen kustannusjohtaja **Leena Majanderin** päätökseen vaikutti lähinnä kilpailunhalu: Kun WSOY alkoi julkaista uusia **Shakespeare**-käännöksiä, piti Otavankin käynnistää jokin merkittävä klassikkokäännösten sarja. Martti Anhava laati listan Dostojevskin tärkeimmistä teoksista, mutta ei halunnut ottaa niitä kaikkia suomentaakseen. ”Halusin tehdä elämässäni muutakin.”

Fjodor Dostojevskin tärkeimpien teosten jakaminen puoliksi **Olli Kuukasjärven** kanssa sujui kivuttomasti. ”*Idiootti* oli Ollin sydäntä lähellä, minua kiinnosti *Karamazovin veljekset*.”

Riivaajat ei synnyttänyt kummassakaan kääntäjässä varsinaisia intohimoja, mutta kun Anhava luki sen uudelleen venäjäksi, hän totesi että ”sen sekavuudessa oli jotakin kiinnostavalla tavalla häiritsevää”.

Riivaajien uuden käännöksen lukija saakin ilokseen lukea suomentajan pitkät jälkisanat, esseenomaisen tekstin, jossa Anhava valottaa sekä Venäjän että kirjailijan omaa tilaa 1860-70-lukujen kuohuissa.

Nuoresta, uusista aatteista ainakin keskustelukerhojen jos ei vallankumouksellisen toiminnan tasolla kiinnostuneesta 1840-luvun Dostojevskista on pitkän Siperiaan karkotuksen myötä muotoutunut syvästi uskonnollinen, Venäjän erityisyyttä korostava, sanomalehtiä maanisesti lukeva ja uutisten kautta ajan henkeä hahmottava mies. Hän suhtautuu pilkallisesti kaikkiin Riivajien henkilöihin, niin anarkisteihin kuin kirjailijakollega **Ivan Turgenevia** parodioivaan länsimieliseen hienostelijahan.

Myös Mikael Agricola -raati kiittää Martti Anhavan kykyä tuoda 1800-luvun Venäjän ihmiset, aatteellisen kuohunnan ja historiallisen miljöön nykylukijan ulottuville pakottomasti ja rennosti. Miten 150 vuotta sitten kirjoitetun romaanin sitten onnistuu saamaan suomalaisen nykylukijan nautittavaksi kaikkine eri äänineen, yhteiskuntaluokkineen ja tyyli- ja kieliratkaisuineen, jotka aikalaislukija luultavasti on osannut tulkita kirjailijan tarkoittamassa sävyssä?

Anhava siteeraa mestari- ja pianisti **Svjatoslav Richteriä**, jolta kysyttiin miten hän menettelee ottaessaan uuden sävellyksen ohjelmistonsa: Avaan nuotit telineelle, alan soittaa sivua yksi, enkä käännä sivua ennen kuin olen saanut sen päähäni ja sormiini.

Suomentajan työssä metodi sisältää esimerkiksi tekstin lukemista ääneen. *Riivajien* lauseet ovat pitkiä ja polveilevia, ääneen lukiessa huomaa kantaako ajatus. Usein toimivuus vaatii sitä, että alkukielen lauseenvastike muuttuu suomessa sivulauseeksi ja päinvastoin. Kääntäjä palaa aina ensimmäisen kiinnostuksen kohteensa, kielten erilaisen idiomatiikan, pariin.

Klassikon kääntäminen on tasapainottelua myös kielen ajallisuuden kanssa. Tahallaan vanhahtavasti ei voi kääntää, siitä syntyy tahatonta komiikkaa, samalla liian moderneja ilmaisuja pitää välttää. Agricola-raati kiitti Anhavaa *suom. huom. -alaviitteiden* tuomisesta takaisin käännettyyn kaukokirjallisuuteen, mutta kääntäjä huomauttaa, ettei niitä *Riivajien* sivumäärään nähden kovin paljon ole. **Stepan Trofimovitšin** ranskankieliset repliikit oli suomennettava alaviitteisiin, koska ranskan viljely kuuluu tuon koomiseksi ja menneitä aikoja haikailevaksi kirjoitetun hahmon habitukseen.

Kahden suuren Dostojevski-romaanin suomentamisen jälkeen - muun muassa **Paavo Haavikon** elämäkerran kirjoittamisen ohella - Martti Anhava on nauttinut siirtymisestä toisen suuren mutta täysin toisenlaisen venäläiskirjailijan tekstien pariin. Kustantaja **Touko Siltala** kysyi kolmisen vuotta sitten, olisiko Anhava kiinnostunut **Anton Tšehovin** keskeisen novelli- ja näytelmäkirjallisuuden uudelleen kääntämisestä. Aiemmin Anhava oli kääntänyt Tšehovin keskeiset näytelmät sekä kolmen kirjan verran Tšehovin kirjeitä pitkin selityksineen. ”Se on tietenkin unelma-homma. Tšehov on hyvä kirjailija, jota on kiva lukea.”

Martti Anhavan tarkan ja lennokkaan työn ansiosta näiden suurten (ja hyvien) kirjailijoiden klassikkoteoksia on kenen tahansa suomalaisen lukijankin kiva lukea.

Teksti: Taru Torikka

Kirjoittaja on vapaa toimittaja ja Pieni karanteenikirjakerho -podcastin tekijä.

Suomentaja Ulla Lempinen: ”Maailma on täynnä ihmeellisiä asioita, niitä pitää vain osata katsoa.”

Monen ehdokkuuden jälkeen **J.A. Hollon** palkinnon voittanut **Ulla Lempinen** painottaa kääntämisessä sekä tietoa että tunnetta. Parasta on sukeltaa päistikkää kirjaan, imeä sen maailma itseensä väreineen, tuoksuineen ja sotkuineen.

© Maarit Laitinen

”Kääntäminen ei ole mekaanista suorittamista. Kun tieto on hallussa, tunne astuu mukaan”, J. A. Hollon palkinnon tänä vuonna saanut suomentaja Ulla Lempinen kertoo. ”Parhaat käännökseni ovat niitä, joissa olen kokenut jonkin suuren elämyksen. Maailma on täynnä ihmeellisiä asioita, niitä pitää vain osata katsoa ja löytää, intuitiiviseksi kääntäjäksi tunnustautuva”, Lempinen kuvaa työskentelyprosessiaan.

Palkinnon Lempinen sai **Merlin Sheldraken** teoksen *Näkömätön valtakunta – Miten sienet muokkaavat maailmaamme, mieliämme ja tulevaisuuttamme* (Gummerus) suomennoksesta.

”Tajuntani räjähti jo siinä vaiheessa kun tajusin, että sienet muistuttavat enemmän eläimiä kuin kasveja, että ne ovat ihan muuta kuin kuvia Facebookissa kantarelliaikana. Että sienistä voi rakentaa taloja, että ne voivat vallata karpäsen ihan kuin jossain scifi-elokuvassa ja että ne muuttavat tajunnan tiloja ja vaikka mitä. Se monipuolisuus lyö vieläkin ällikällä.”

”Ja sitten tajusin, että kun metsiä hävitetään hirveää vauhtia, niin myös elämän kannalta hyvin tärkeät sienet ja rihmastot häviävät. Neljäsosa tunnetuista sienistä on kuolemassa sukupuuttoon, siis eliölaji, joka on rakentanut sen maaperän, josta me saamme ruokaa. Ihmisissä on sieniä, niitä leijuu tässä joka paikassa, kun me puhumme.”

Lempisen taidokasta suomennosta kiiteltiin erityisesti siitä, että käännöksestä välittyy alakohtaisen terminologian tarkka hallinta ja sienten kiehtovan maailman henkeäsalpaava kuvailu. Tietokirjoissa suurimmat haasteet ovatkin juuri käsitteissä.

Yhden termin selvittämiseen voi mennä koko työpäivä, kun suomenkielistä vastinetta ei ole. Silloin on ratkaistava: kiertääkö käsitteen jotenkin vai keksiikö uuden?

Alakohtaisen terminologian huolellisen kääntämisen lisäksi Lempisen suomennos sai palkintolautakunnalta erityiskiitoksia hienosta tulkinnasta: laadukkaan suomennoksen äärellä unohtaa lukevansa käännöstä ja kokee kuulevansa kirjoittajan äänen.

”Enhän minä todella-kaan ole mikään sieni-biologi, mutta tekstin pitää soljua niin kuin olisin. En osaa oikein sanoa mitä siinä tapahtuu.

Mutta kun olen ymmärtänyt, mistä on kysymys, jokin ruuvi kierähtää päässä oikealle paikalleen, ja sitten aihe ja sanat vain virtaavat ulos ymmärrettävänä tekstinä”, Lempinen kuvaa.

Näkömätön valtakunta on ollut kansainvälinen hitti, ja Lempinen oli hyvin iloinen päästessään sitä Gummerukselle tekemään. Kääntämiseen meni aikaa kaiken kaikkiaan puolisen vuotta.

”Kyseessä on heittämällä yksi mielenkiintoisimpia kirjoja, jonka olen suomentanut. Takana on sentään noin kaksisataa käännettyä kirjaa, ja se menee ilman muuta top kolmoseen.”

Lempistä viehätti myös kirjan kirjoittajan Merlin Sheldraken lievästi sanottuna heittäytyvä tapa tutkia. ”Hän keräsi laboratorioista ja kirjastoista erilaisia hiivoja ja teki niistä siideriä. Sitten hän kirjoitti muistiin, millainen humala tuli mistäkin. Joistakin tuli aggressiivikseksi, joistakin puheliaaksi ja jotkut saivat mököttämään. Hän söi myös sieniä ja lähti kunnan shamanistisille tripeille.”

”Kääntäessä yritin tehdä kunniaa juuri tälle Sheldraken heittäytymiselle ja onnistuin mielestäni hyvin, mutta kyllä se vei välillä mehut. Hoidan tällä hetkellä myös kahta muis-tisairasta vanhempaa, ja välillä tuntui, etten pysty kaikkeen. Mutta innostus tarttui ja vei eteenpäin.”

Ullalla on myös maadoituskeino: hän neuloo villapaitoja ja vertaa prosessia joogaamiseen. ”Kun unohtaa sen, mitä on tekemässä ja keskittyy jonkin muun asian suorittamiseen, niin alitajunta saa velloa vapaasti ja tulosta syntyy.”

Suomentajaksi yli kolmekymppisenä

”Minusta piti tulla sanomalehtinainen. Näin ainakin kertoo isotätini minun pienenä tyttönä sanoneen”, Ulla Lempinen kertoo.

Lukemaan hän kertoo oppineensa jo ennen koulua. ”Isällä oli tapana aina syönnin jälkeen ottaa minut ja veljeni kainaloon ja lukea meille. Hän ei koskaan opettanut, että tämä on a ja tämä b, vaan sanoi, että seurataks tekstiä kun minä luen, kyllä te opitte. Ja niin me opittiin.”

Lukemisessa ja kielessä Lempistä kiehtoivat tekstin mukana avautuva maailma. Hevoshullu tyttö oli lukutoukka ja ahmi kirjoja.

Kuitenkin kääntäjän ura hahmottui Lempiselle varsin myöhään, yli kolmekymppisenä. Hän oli yliopistossa suorittanut käännöstieteen ja kielitieteen kursseja ja kirjoittanut Yliopisto-lehteen tutkimuksesta eri aloilta, jolloin piti oppia kirjoittamaan aiheita popularisoiden. ”Silloin huomasin, että pystyin ymmärtämään tosi vaikeita luonnontieteellisiä asioita ja kirjoittamaan niistä siten, että ne muuttuivat luettavaksi ja kuka tahansa pystyi ymmärtämään ne. Sitä tein sitten viisi vuotta ja senttailin eri paikkoihin.”

Sitten hänen tuttavapiiriinsä syntyi uusi kustantamo, ja Lempinen ilmoittautui kääntäjäksi. ”En ollut mitään ikinä kääntänyt, mutta minusta vain tuntui, että osaisin sen pelin.”

Hänen ensimmäinen käännöstyönsä oli lastenkirja, **Lemony Snicketin** *Surkeiden sattumusten sarja*. ”Se hyväksyttiin ja painettiin, eikä minulla ollut aavistustakaan, oliko se hyvä käännös vai ei.”

Kustantamo meni konkurssiin, mutta WSOY osti sarjan oikeudet. ”Niillä oli siihen valitettavasti jo toinen kääntäjä, enkä päässyt sitä jatkamaan, mutta sain sieltä toisen työn, fantasiasarjan, ja siitä se kääntäjän ura lähti. Käänsin kaikkea mahdollista keittokirjoista alkaen, ja rakensin sitä kautta itselleni rutiinin ja kasvatin taitoani.”

Nykyään Ulla Lempinen on onnekseen ja myös lukijoiden onneksi uransa siinä vaiheessa, että hänen ei tarvitse enää töitä kysellä, häntä kysytään.

Tieto ja tunne

Ulla Lempinen kääntää englannista ja ruotsista. Hän tekee taustatyönsä perusteellisesti. ”Tutustun ensin aiheeseen, katson mitä muuta on käännetty sen ympäriltä, luen kirjan arvostelut ja kirjoittajan haastatteluja, että pääsisin sisälle siihen, miten se ajattelee. Tätä ei ajan rajallisuuden vuoksi voi kyllä kovin pitkään tehdä. Teksti kutsuu.”

Ensimmäiseksi syntyy raakis eli raakakäännös. ”Raakis ei ole vielä kirjallisuutta eikä kunnolla edes kieltä, mutta se on alku, runko, ja siitä alkavat hiomiskierrokset, joilla itse pääsee tekstiin syvemmälle ja sisemmälle.”

Työskentelyyn kuuluu myös tapa, jossa hän katsoo välillä kirjailijan valokuvaa. ”Yritän olla hän. Niin kuin olisin yhtä aikaa oma itseni ja kirjoittaja. Ihan kuin pakottaisin hänet puhumaan suomea.”

Lempinen nostaa suomennoksistaan esiin **Henry Marshin** teoksen *Elämästä, kuolemasta ja aivokirurgiasta*. Yksi suomennos-suosikki on **Karin Johannissonin** *Melankolian huoneet*, jossa pureudutaan melankoliaan, mielen sairauksiin ja lääketieteen kulttuurihistoriaan. ”Siinä on esimerkiksi sellainen yksityiskohta, että 1600-1700-luvuilla oli ihmisiä, jotka kuvittelivat olevansa lasia ja jopa matkustivat oljilla pehmustetuissa arkuissa, koska pelkäsivät muuten hajoavansa. Se oli äärimmäisen mielenkiintoista.”

Uhkaako tekoäly kääntäjän ammattia?

Nuorempana Lempinen oli multitaskaaja. Nykyään hän keskittyy yhteen työhön kerrallaan. Monen työn tekemiseen samaan aikaan on useilla kääntäjillä kauniisti sanottuna taloudelliset kannustimet. ”Kääntämisellä tulee hyvin toimeen, jos tekee paljon töitä, edellyttäen, että niitä on.”

Entä tekoäly, uhkaako se kääntäjän ammattia ja vie heiltä loputkin ansiot? Lempinen suhtautuu siihen kuin aikoinaan Googleen. ”AI on työkalu, jota en itse käytä. Totta kai se on myös uhka, siinä vaiheessa kun se kääntää kirjoja niin, että suuri yleisö pystyy jäljen hyväksymään. Kauniista puheista huolimatta uskon, että monet kustantamot siirtyisivät siinä tapauksessa kiljuen käyttämään moista masinaa. Kokeiluja on jo tehty ja tietävästi tehdään.”

Rautaisen rutiinin lisäksi Lempinen on huomannut, että jokaisen vaativan työn aikana pitää käydä sama tunnekaari läpi. ”Se lähtee ensin innostuksesta: mahtavaa, nyt pääsen tekemään tällaista! Sitten se muuttuu tuskaksi ja epätoivoksi: miksi lähdinkään. Tekstin sisällepääsyn ja työstövaiheen jälkeen alkaa tulla helpotus. Lopussa odottaa palkinto: innostus siitä mitä on saanut aikaiseksi.”

Lempiselle tietokirjallisuus on kuin isä tai äiti, joka vastaa loputtomiin miksi-kysymyksiin. ”Se innostaa, kasvattaa uteliaisuutta, saa katsomaan tuttuja asioita, kuten vaikkapa sieniä, eri tavalla kuin ennen. Se herättää uusia kysymyksiä ja saa ajattelemaan avarammin, sanalla sanoen kasvattaa meitä ihmisinä.”

Kun Ulla Lempiseltä kysyy, mikä on parasta ja kauneinta suomentajan työssä, vastaus on yksinkertainen: ”Vapaus.”

Teksti: Juha Roiha

Kirjoittaja on TV- ja radiotoimittaja, kirjailija ja esiintyjä sekä Käännetään rautalangasta -podcastin haastattelija.

Käännöskone satuilee

Tänä talvena olen tarkistanut termejä sivulta, jossa lukee Google.

Esimerkiksi nenän rakennetta kuvaavan tekstin englannin sanan suomenkielisen vastineen haen näin: bridge of the nose, suomeksi. Käännöskoneen ensimmäinen ehdokas on nenänsilta. Katson mitä se tarkoittaa: silmälasien linssiaukot yhdistävä, nenän päällä oleva osa. Suomennokseni liittyi kuitenkin anatomiaan ja silloin oikea termi on nenänselkä.

Kummallisuuksia oli paljon. Viime lokakuussa aloin merkitä muistiin näitä verkkosanakirjan tai käännöskoneen virheellisiä suorituksia. Niitä kertyi lähes sata neljästä kirjasta, **Jonathan Haidtin** *Oikeamielinen mieli*-, **Mark Coeckelberghin** ja **David Gunkelin** *Jutusteleva tekoäly*-, **Christoph Kochin** *Silloin itse olen maailma*- ja nyt jo ilmestyneestä - **Julian Togeliuksen** *Yleinen tekoäly*-teoksista, siis uusia asioita käsittelevistä tietokirjoista, joista kolme jälkimmäistä liittyvät suoraan tekoälyyn.

Tässä huimimpia satunnaisessa järjestyksessä:

fraternal twin = veljellinen kaksonen, po. erimunainen kaksonen

body politic = kehon politiikka, po. valtio(rakenteet)

godhead = jumalattomuus, po. jumalolento

suffuse = suffusta, po. vallata, levitä

life support = elämän tuki, po. elintoimintojen ylläpito

mental faculty = henkinen tiedekunta, po. hengenlahja

dispassionate = intohimoinen, po. maltillinen

excoriate = ihailla, po. sättiä

gut feeling = vatsan tunne, po. vaisto

Ehkä kummallisimpia olivat seuraavat:

lapsed = lapset, po. hairahtanut

besot = osoitettu, po. tylsä tai päihtynyt

elide = pitkä, po. jättää pois

meninges = mielipiteitä. po. aivokalvot

Halusin siirtyä englannista suomeen, mutta kone valitsi yllä olevissa neljässä tapauksessa lähtökieleksi viron, luxemburgin, xhosan ja tanskan.

En kirjannut oikeiden käännösten lukumääriä, joten en voi esittää oikeiden ja väärin tapausten suhdetta tai prosenttiosuuksia. Kirjaa kohti vääriä on absoluuttisesti runsaat

parikymmentä. Se on paljon ja tiedän, että yksikin hassu sana tai huolimaton virhe voi ärsyttää lukijaa.

Meille kerrotaan, että tekoäly vaikuttaa merkittävästi meidän kääntäjien ja suomentajien työhön ehkä jo lähitulevaisuudessa.

Tällä ennustuksella kaupitellaan kirjoittamisen apuvälineitä, joilla on tunteita, älyä tai viisautta yhtä paljon kuin jakoavaimella. Väite on suomentajalta vahva, joten perustelen sen. Käännöskone on oikeastaan suuri kielimalli, siis kielen mallinnus. Malli on todellisuuden kuvaus ja siitä väistämättä puuttuu jotakin. Esimerkiksi kun säätieliijä ajaa tietokoneellaan sään mallia ja tulos on ennustekkosmyrskystä, niin tietokoneen sisällä ei silti sada eikä salamo. Laskennallinen malli ei tavoita säästä kaikkea. Se ei myöskään luo tekstiin viisautta.

Tunne- tai älysisällön asemesta suuret kielimallit tuottavat algoritmeilla eli laskentakaavoilla mekaanisesti opetuksen kielen tekstistä mitattujen kirjainjärjestyksen ja sanojen esiintymisen todennäköisyyksiin perustuvia kirjainsarjoja, jota sanotaan tulostetekstiksi. Tekoäly esittää ensimmäiseksi vaihtoehdoksi sen, jonka todennäköisyys on suurin. Sanat ovat usein oikeita, mutta tekoäly ei ymmärrä niistä syntyvän sisällön merkitystä.

Uudet vehkeet opetetaan valtavalla internetistä ja muualta raavitulla digitaalisella tekstiaineistolla, kaikella kielen käytöstä syntyneellä. Jos kysytty asia on opetusaineistossa, kehotteen tuottama tulos voi olla järkevä, mutta se on vain todennäköisin vaihtoehto kysytylle. Sen sijaan kun käännettävän tekstin sisältö on suomen kielellä uutta, kuten mainitsemisani kirjoissa, voi olla, ettei kehotteessa kysytty edes ole opetusaineistossa, ei edes lähtökielellä. Tai sen todennäköisyys on pieni ja se ei yllä todennäköisyyslistalla kärkipäähän.

Tekoäly on kuitenkin opetettu antamaan vastauksia. Jos tosiasialähteitä ei ole, se alkaa satuilla, hallusinoita ja keksiä niitä. Sen on vastattava, ja tulos on muistiin merkitsemäni kaltaista.

Columbia Journalism Review julkaisi vastikään tutkimuksen tällaisten koneiden yhtä sanaa suurempien hakujen tuloksista. Kehotteena oli lehtiartikkelin ote ja tehtävä oli löytää artikkelin otsikko, julkaisija, julkaisupäivä ja verkko-osoite. Kokeiluilla koneilla 60 % vastauksista oli vääriä. Perplexity oli paras, vain 37 % vastauksista oli vääriä. Grok taas huonoin: 94 % vääriä.

Koneet olivat kuitenkin erittäin varmoja vastauksistaan ja maksulliset olivat varmemmin väärässä kuin maksuttomat.

Tieteessä toistettavuus tarkoittaa sitä, että kuka tahansa pystyy asianmukaisilla laitteilla saamaan saman tuloksen, ja että tutkimusartikkelissa on kerrottava, miten tulokseen on päädytty. Toistettavuus on tutkimuksen luotettavuuden mitta.

Vuonna 2018 norjalaiset **Odd Erik Gundersen** ja **Sigbjørn Kjensmo** selvittivät 400 tutkimusartikkelilla, miten toistettavuus toteutuu tekoälytutkimuksessa: ala dokumentoi tuloksensa niin heikosti, että niiden toistaminen on mahdotonta. Tutkituissa artikkeleissa dokumentoitiin 20–30 % toistettavuuden edellytyksistä. Tosin heidän mukaansa dokumentointikäytännöt ovat paranemaan päin.

Tekoälytutkimuksen julkaisujen alhaisen tieteellisen tason syy on ennen kaikkea alan kaupallisuus. Tuotteet ovat usein patentoituja, niiden koodi on aineetonta omaisuutta tai ne eivät vastaa millään tavalla kaupittelijan väitteitä. Niitä koskeva oikea, perusteltu tieto ei aina ole vehkeiden tuottajan etujen mukaista.

Tämä tuo mieleen suomentajien ensimmäisen opinkappaleen: tarkista jokainen kasvi- ja eläinlajin nimi, myös maantieteellisten paikkojen ja ihmisten nimien translitterointi. Tekoäly on nyt laajentanut tämän viisauden kaiken: älä usko tarkistamatta mitään, mitä tekoäly esittää.

Niinpä tarkistan esimerkkini. Niistä vain veljellinen kaksonen on kadonnut sen kirjaamisesta kuluneen puolen vuoden mittaan. Jopa koneen muista kuin englannista nappaamat tulokset ovat säilyneet. Kerrotaan, että kielimalleja opetetaan jatkuvasti uudella aineistolla. Ehkä niiden tulokset parantuvat vastaisuudessa.

Entä syrjäyttääkö käännöstekoäly meidät suomentajat? Ehkä ei sittenkään työn laadun perusteella. Ei ainakaan tämä tekoäly.

Teksti: Kimmo Pietiläinen

Kirjoittaja on tietokirjojen suomentaja ja kustantaja Terra Cognita OY:ssä. Hän on suomentanut tai kirjoittanut yli 200 kirjaa. Tavoitteena on tuoda maailmalta modernia ajattelua suomeen, koska kansalaiset eivät voi osallistua järkevään demokraattiseen päätöksentekoon elleivät ole päätettävistä asioista perillä.

Kysyin ChatGPT:ltä: ”Mitä mieltä Kimmo Pietiläinen on konekäännöksistä?”

Vastaus: ”*Kimmo Pietiläinen on suomalainen kustantaja, tietokirjailija ja kääntäjä, joka on suomentanut yli 150 tietokirjaa. Hänen perustamansa Terra Cognita -kustantamo on erikoistunut ulkomaiseen luonnontieteelliseen, tekniseen ja matemaattiseen kirjallisuuteen.*”

”Pietiläinen on käsitellyt konekäännöksiä ja niiden roolia digitaalisella aikakaudella. Hänen mukaansa konekääntimet pystyvät tuottamaan käyttökelpoisia käännöksiä yksinkertaisista ja rakenteellisesti yksinkertaisista teksteistä, mutta uusien ajatusten kääntäminen vaatii asiantuntevan ihmiskääntäjän panosta. Hän korostaa, että ennen kuin konekääntäjät voivat tuottaa luotettavia käännöksiä uusista ajatuksista, erikielisiä tekstivastineita on oltava riittävästi niiden tietokannassa. Pietiläinen uskoo, että tulevaisuudessa käännöstyössä yhdistyvät ihmiskääntäjän asiantuntemus ja tekoälyn tarjoamat mahdollisuudet.”

Kommenttini: Ensimmäinen kappale on minua käsittelevästä Wikipedia-artikkelista, jonka kirjoittamiseen en ole osallistunut millään tavalla. Loppu on GPT-fiktiota. En usko, että joustava ihminen kykenee yhteistyöhön ohjelmaansa lukkiutuneen GPT:n kanssa. Mielestäni ei myöskään ole itsestään selvää, että internetiä raapimalla saadaan nykyistä ylivoimaisesti parempi GPT, joka tuottaa kaiken mahdollisen tekstin. Internetin sisältö on suuri, mutta ei ääretön. Lisäksi kielimallien tekstiaineiston käytön tekijänoikeuskysymykset ovat ratkaisematta. Esimerkiksi New York Times käy parhaillaan tästä oikeutta OpenAI-yhtiön kanssa.

Uusia tuulia asianajomaailmassa

Konekäännökset ja tekoäly ovat lyöneet urakalla läpi asianajomaailmassa. Asianajotoimistoissa kaikki kääntävät; kääntäminen kuuluu juristien, assistenttien ja harjoittelijoiden päivittäiseen toimintaan, ja nykyisin kaikki käyttävät päivittäin konekäännösohjelmia ja tekoälyä. Joissakin suurimmissa asianajotoimistoissa on myös omia kääntäjiä, mutta viime aikoina in house -kääntäjien määrää on vähennetty. Tällä hetkellä on vaikea sanoa, mihin suuntaan käännösten kysyntä kehittyy, mutta nähtävissä on, että kääntäjien toimenkuva on muuttumassa.

Konekäännöksistä

Juridiikan maailmassa intertekstuaalisuus on hyvin vahvaa. Oikeudenkäyntikirjelmät ja tuomioistuinten päätökset rakentuvat asiakkaan jutun aikaisempien kirjelmien, todisteiden ja päätösten päälle. Pääomamarkkinatextit laaditaan tiukkojen, sääntelyn asettamien raamien mukaisesti.

Geneerinen konekäännin ei voi millään tuntea näitä ristiviittauksia ja niiden aikaisempia käännöksiä. Konekäännöksistä on selvitettävä huolella kaikki tekstikohdat, jotka vähänkään vaikuttavat siltä, että ne voisivat olla peräisin jostain viranomaislähteestä tai asiakkaan aineistosta. Kaikki viittaukset muihin asiateksteihin on

tarkistettava. Tästä syystä juridisista teksteistä laadittujen konekäännösten tarkastaminen on hidasta, kallista ja puuduttavaa puuhaa, usein hitaampaa kuin jos tekstin kääntäisi suoraan ilman konekäännintä.

Työkaluna konekäännin kyllä helpottaa työtä. Liikejuridiikka muodostaa käännettävien tekstien rungon, mutta tekstit voivat käsitellä mitä tahansa muttereista lääkkeisiin. Konekäännin on oiva apu niin termityössä kuin hankalien lauserakenteiden purkamisessa. Käännettävien tekstien sisältö on niin laaja, että kääntäjä ei yksin voi millään osata kaikkea, ja silloin konekäännin auttaa erinomaisesti alkuun. Myös käännettävien kielten laajuus

A niin kuin AA-toimisto – Kolme vinkkiä kääntäjille

Aikataulut

Aikataulut ovat asianajotoimistoissa hyvin kriittisiä. Tuomioistuimet ja viranomaiset asettavat määräajan eli fataalin asiakirjojen toimittamiselle, eikä tästä määräajasta saa myöhästyä minuuttiakaan. Yhtiökokousasioissa aikataulun määrittää osakeyhtiölaki. Erilaisissa transaktioissa puolestaan on kyse miljoonista euroista, jolloin jokainen päivä maksaa rahaa. Kääntäjän on pysyttävä lupaamassaan aikataulussa. On aika tavanomaista, että käännös halutaankin aikaisemmin kuin mitä kääntäjän kanssa on sovittu, ja on viisasta varautua tähän.

Alkukirjaimet

Sopimusteksteissä on käytäntönä, että sopimuksessa sovitut keskeiset seikat määritellään ja että nämä määritellyt termit kirjoitetaan isolla alkukirjaimella läpi koko sopimuksen. Näin ne on helpompi tunnistaa monikymmensivuisesta sopimuksesta. Isoilla alkukirjaimilla kirjoitetuilla termeillä on määritelmän mukainen merkitys, kun taas pienellä alkukirjaimella merkityt sanat liittyvät sopimukses-

sa käsiteltyihin asioihin mutta eivät ole suoraan kyseisen sopimuksen kohteena. Jos sopimuksessa lukee vakuutus ja Vakuutus tai kiinteistö ja Kiinteistö taikka myyjä ja Myyjä, niin nämä tarkoittavat eri asioita. Isojen alkukirjainten käyttö ei ole kielipolitiikan mukaista, mutta käytäntö on vakiintunut ja sitä noudatetaan myös sopimusten käännöksissä. Sen sijaan muissa tekstilajeissa, kuten pääomamarkkinatexteissä, käytäntö vaihtelee. Näiden osalta kannattaa tiedustella suoraan asiakkaan toivetta isojen alkukirjainten suhteen.

Auktorisoinnit

Auktorisoitujen kääntäjien laatimia käännöksiä tarvitaan liikejuridiikan kontekstissa erityisesti rekisteriotteita ja oikeudenkäyntien todisteita varten. Käännettävien todisteiden osalta kyse on usein monimutkaisista teknologisista kysymyksistä, jotka ovat keskeisimpiä riidassa ratkaistavia kysymyksiä. Sen vuoksi juristit usein mielellään keskustellevat henkilökohtaisesti kääntäjän kanssa käännösvalinnoista ja tarkastavat käännöksen ennen sen leimaamista.

tuo oman mielenkiintoisen mausteensa työhön. Asianajotoimistoissa törmää kaikkiin suuriin eurooppalaisiin kieliin, joten konekäännös on hyvä apu siinäkin.

Oikeusteknologiasta

Tekoälysovellukset kehittyvät ällistyttävää vauhtia, ja nyt on meneillään kova kilpajuoksu siitä, millaisista sovelluksista tulee voittavia ratkaisuja. Saan seurata tätä kehitystä näköalapaikalla, sillä työskentelen tiiviisti toimistomme oikeusteknologiaan erikoistuneen tiimin kanssa. *Legal Tech*-tiimimme kehittää täsmäratkaisuja juristien tarpeisiin kehotteiden suunnittelusta eri tuotteiden testaamiseen ja implementointiin, ja minä puolestani tuon oikeusteknologia-asiantuntijoiden käyttöön oman osaamiseni käännösalan substanssista ja teknologiasta.

Olemme huomanneet, että tekoäly on vielä suhteellisen heikko tuottamaan luotettavaa juridista sisältöä, mutta se soveltuu erinomaisesti tiedon hakemiseen ja automatisointiin ja myös ehtotekstien kaltaisten vakioehtoisten tekstien luomiseen. Markkinoille on tullut erilaisia nimenomaan juridiseen työhön suunniteltuja tekoälypohjaisia alustoja, joihin on integroitu myös konekääntimiä. Alustalta löytyy juristin työssä olennainen oikeuslähteisiin perustuva datapankki, jolloin tekoäly pystyy tuottamaan nopeasti relevanttia tietoa rajatusta aineistosta. Integroidun konekääntimen tuotos ei meitä ole vielä vakuuttanut, mutta luonnollisesti konekäännöksen helppo saatavuus alustalla näyttättyy käyttäjille houkuttelevana vaihtoehtona.

Oikeusmuotoilusta

Oikeudelliset tekstit mielletään syystäkin vaikeaselkoisiksi, ja tähän on viime aikoina alettu kiinnittää yhä enemmän huomiota myös asianajojalalla. Perinteisten mui-
tioiden, kirjelmien ja sopimusten lisäksi asiakkaille tarjotaan nykyisin oikeusmuotoiluprojekteja, joissa luodaan yhdessä asiakkaan kanssa käyttäjäystävällisiä juridisia tuotteita ja palveluita design-ajattelun ja iteratiivisen työskentelymallin avulla. Projektitiimit ovat moniammatillisia ja koostuvat oikeusmuotoilun, kielen ja kääntämisen, graafisen suunnittelun sekä juridiikan asiantuntijoista. *Legal design* on muun tekstimuotoilun ohella nouseva trendi, jossa näen ihan hyviä työmahdollisuuksia kieliasiantuntijoille.

Arvostuksesta

Työyhteisön sisäinen kieliasiantuntija helpottaa ja nopeuttaa muiden työtä. Hallitsemme alan terminologian ja fraseologian. Tarjoamme mielenrauhaa, kun meiltä voi pyytää vahvistusta sille, miten jokin asia sanotaan tai onko jonkin tekstin yksittäinen käännösratkaisu oikein tai mitä jokin vieraskielinen teksti oikeasti tarkoittaa. Etsimme juristeille hankalien termien käännösvastineita; kääntäjät ovat tiedonhaun mestareita.

Harva ihminen lukee tekstejä niin tarkkaan kuin kääntäjä. Juristimme ja viestintäasiantuntijamme arvostavat erityisen paljon sitä, että kääntäjät huomaavat lähtötekstin heikkouksia ja auttavat näin lähtötekstin kirjoittajaa parantamaan tekstiään.

Kääntäjät osaavat kääntää nimenomaan merkityksiä. Kääntäjät ovat mestareita hahmottamaan tekstin eri sävyjä. Kääntäjät osaavat huomauttaa, jos sävy vaihtuu kesken tekstin tai jokin sana ei sovi joukkoon. Sävyn ja ilmaisutavan hallinta on myös brändinhallintakysymys. Markkinointiviestinnässä ajatus brändinhallinnasta typistyy helposti visuaalisiin elementteihin, mutta tekstielementit ovat vähintään yhtä tärkeitä. Tätä koettua arvostusta ja selvää muiden työn helpottamista on kuitenkin vaikea arvottaa taloudellisesti.

Muutoksesta

Ne ajat ovat takanapäin, jolloin asianajotoimistoissa käännettiin ihmisvoimin massoittain tekstejä ulkomaisille asiakkaille vain tiedoksi ja kommentointia varten. Asiakkailta on kova kustannuspaine, ja usein pelkkä konekäännös riittää kielimuurin ylittämiseen. Tämä tarkoittaa väijäämättä sitä, ettei asianajotoimistossa ole enää viime vuosikymmenten kaltaista suurta tarvetta omille in house -kääntäjille.

Töitä on varmasti jatkossakin, mutta ne muuttavat muotoaan. Muuttuva maailma voi ajoittain ahdistaa, mutta muutos vie meidät johonkin uuteen, jota emme ehkä osaa vielä nähdä. Kääntäjien tarkkuus, kielitaju, yleissivistys ja yrittäjäystaidot ovat meidän supervoimamme, joille kyllä löytyy kysyntää tavalla tai toisella.

Teksti: Marjukka Lehtinen

Kirjoittaja toimii Asianajotoimisto
Castrén & Snellman Oy:ssä
Translation Manager -tehtävässä.

Tekoäly käännöstyössä: Verohallinnolta selkeä sisäinen linjaus

Verohallinnossa on laadittu ohjeet tekoälyn käytöstä sisällöntuotannossa ja käännöksissä. Myös käännösalan ammattilaiset osallistuivat työhön tiiviisti. **Terhi Karttunen** ja **Heli Lucenius** Verohallinnon viestintäyksiköstä kertovat linjausten taustoista ja kääntäjien roolista niiden laatimisessa.

Tekoälystä arjen työkaveri

Viestintäyksikön ajankohtaisviestinnän tiimissä työskentelevä Terhi Karttunen kertoo, että Verohallinnossa tunnistettiin varhain tekoälyn potentiaali sisällöntuotannossa ja että tekoälystä oli tulossa arjen työkaveri. ”Odotukset ja innostus olivat suuria, mutta tunnistimme, että tekoälyn käyttöön sisältyy myös linjattavia asioita.”

Karttunen toteaa, että koska iso osa generatiivisen tekoälyn käyttökohteista liittyy sisällöntuotantoon, viestintäyksikössä pidettiin luontevana, että kyseisen aiheen asiantuntijat, eli viestijät ja kielen ammattilaiset, olisivat myös ohjeistamassa käyttöä. ”Päätimme tehdä koko Verohallinnon käyttöön ohjeet tekoälyn käytöstä sisällöntuotannossa.”

Käytännönläheiset ohjeet osaksi arkea

Karttunen kertoo, että ohjeet tehtiin tiiviissä yhteistyössä viestijöiden, kielenhuoltajien, kääntäjien ja graafikon kesken. Tavoitteena oli luoda käytännönläheiset ja hyödylliset ohjeet, jotka esiteltiin osana tekoälyhanketta.

Verohallinnon viestintäyksikön käännöskoordinaattori ja ruotsin kääntäjä Heli Lucenius kertoo, että kääntäjät testasivat tekoälytyökaluja ja arvioivat niiden mahdollisuuksia ja rajoituksia. Hän korostaa, että kääntäjien asiantuntemusta arvostettiin ja heidät otettiin hyvin mukaan linjausten laatimiseen.

**Nyt
käännetään
sellaisia
sisäisiä
tekstejä,
joita
aiemmin
ei ole voitu
kääntää
lainkaan
resurssien
puutteen
vuoksi.**

Heli Lucenius.

Tämän pohjalta laadittiin ohjeet, jotka määrittelevät:

- Missä tilanteissa tekoäly on toimiva ratkaisu (esimerkiksi vieraskielisen tekstin kääntäminen omaan käyttöön tai tietyt sisäiset käännökset).
- Mitä tekoälykäännösten käytössä täytyy muistaa (esimerkiksi käännöksen tarkistaminen ja sen merkitseminen tekoälyn tekemäksi).
- Missä tilanteissa tulee aina kääntyä kääntämisen ammattilaisten puoleen (esimerkiksi verkkopalveluissa julkaistavat asiakasohjeet).

Karttunen huomauttaa, että ohjeet tekoälyn käyttöön sisällöntuotannossa on tarkoitettu kaikille Verohallinnon työntekijöille: ”Niissä käsitellään tekoälyn hyödyntämistä tekstien tekemisessä ja muokkaamisessa, käännöksissä sekä visuaalisissa ja audittiivisissa sisällöissä. Jokaisen osalta kerrotaan, millaisissa tilanteissa tekoälystä voi esimerkiksi olla hyötyä, mitä sen käytössä täytyy erityisesti muistaa ja missä tehtävissä tulee aina kääntyä viestinnän ja kielen ammattilaisten puoleen.”

Ohjeet on lisätty Verohallinnon intranettiin muiden tekoälyohjeiden rinnalle, ja ne sisältyvät tekoälykoulutuksiin, jotka jokaisen on käytävä ennen tekoälyn käyttöönottoa. Lisäksi ohjeet tullaan lisäämään Verohallinnon perehdytysmateriaaleihin osaksi viestintää koskevaa kurssia.

Tekoälyn käyttöä ja tekoälykäännösten laatua seurataan

Lucenius kertoo, että Verohallinnossa on kiinnostusta tekoälykäännöksiin, ja niitä on jo kokeiltu sisäisiin teksteihin. Kääntäjien näkökulmasta nyt käännetään sellaisia

sisäisiä tekstejä, joita aiemmin ei ole voitu kääntää lainkaan resurssien puutteen vuoksi. Tekoälyn käyttöä seurataan kuitenkin tarkasti tekoälykokeiluiden ja -käyttöönottojen yhteydessä. Käännösten osalta erityisesti laatu ja käyttäjäkokemus ovat seurannassa: tarkoituksena on esimerkiksi kysyä ruotsinkielisiltä lukijoilta palautetta käännösten laadusta.

Luceniuksen mukaan tekoäly voi tuoda tehokkuushyötyjä, jos se vähentää kääntäjien välistä laadunvarmistustyötä. Samalla on tärkeää, että tekoälyllä tehdyt käännökset tarkistetaan huolellisesti ja merkitään asianmukaisesti: käyttäjän tulee osata tarkistaa tekemänsä käännös ja merkitä se tekoälyn tekemäksi. ”Lisäksi linjaamme, että esimerkiksi verkkopalveluissamme julkaistavien asiakasohjeiden käännösten tulee olla kääntäjien tekemiä.”

Verohallinnon lähestymistapa tekoälyn hyödyntämiseen käännöstyössä on esimerkki siitä, miten teknologiaa voidaan ottaa käyttöön harkitusti ja asiantuntijoiden ohjauksessa.

Teksti: Maarit Laitinen

Kirjoittaja on SKTL:n viestintäasiantuntija.

Kuvat: Verohallinnon kuvapankki

Verohallinnon lähestymistapa tekoälyn hyödyntämiseen käännöstyössä on esimerkki siitä, miten teknologiaa voidaan ottaa käyttöön harkitusti ja asiantuntijoiden ohjauksessa.

Terhi Karttunen

Suomen kielen lautakunta seuraa monikielisen Suomen kielioloja

Minulla on kunnia edustaa SKTL:ää suomen kielen lautakunnassa toimikaudella 2025–2027. Kun liitto ehdotti minulle paikkaa, epäröin: edeltäjäni ovat suomenkielisen kirjallisuuden voimahahmoja, minä taas sivutoiminen suomentaja ja taustaltani asiatekstinkääntäjä. Koska nelikymppisille perheenäideille ei kuitenkaan usein tarjoudu näin hauskoja tilaisuuksia, päätin ottaa tehtävän vastaan.

Kielen ammattilaiset tietävät, että suomen kielen lautakunnan tehtäviin kuuluu linjata kielenhuollon suosituksista. Lautakunnalla on myös toinen tehtävä, ”ottaa kantaa kielipoliittisiin kysymyksiin”. Ensimmäisessä kokouksessa kävi jo selväksi, että lautakunnassa keskustellaan laajasti yhteiskunnan ilmiöistä ja niiden merkityksestä kielelle.

Nykyinen suomen kielen lautakunta aloitti kesällä 2024. Tämän vuoden alussa julkaisimme toimintasuunnitelman kolmivuotiskaudelle 2025–2027. Suunnitelma ammentaa suomen kielen asemaa koskevasta selvityksestä ”Suomi osallisuuden kielenä”, joka ilmestyi elokuussa 2024. Selvityksen tekijä, professori **Tiina Onikki-Rantajääskö**, on lautakunnan puheenjohtaja. Lautakunnan toimintasuunnitelman pääjuonteena onkin seurata, miten selvityksessä esitetyt suositukset etenevät täytäntöön.

Arjen monikielisyys vahvistaa myös suomen kielen asemaa

Toimintasuunnitelman pääteemana on selvityksen tapaan osallisuus. Osallisuus tarkoittaa tässä yhteydessä sitä, että

suomen kielen taito antaa eväät toimia yhteiskunnassa: ilman asuinmaan kielitaitoa on vaikeaa elää täysipainoista elämää.

Osallisuuteen kytkeytyy monikielisyys, joka kuuluu myös toimintasuunnitelman teemoihin. Monikielisyys on Suomessa vallitseva tilanne, mutta se ei aina näy riittävästi koulutuksessa, työpaikoilla ja muissa kielenkäyttöympäristöissä. Eri kielten joustava rinnakkaiskäyttö edistää osallisuutta, tukee suomen oppimista ja vahvistaa siten myös suomen kielen asemaa.

Kääntäminen ja tulkkaus saavat toimintasuunnitelmassa oman mainintansa, sillä lautakunta kiinnittää huomiota laadukkaaseen kääntämiseen ja tulkkauksen edellytyksiin. Käännös- ja tulkkausosaaminen nivoutuvat luonnostaan myös osallisuuden ja monikielisyyden teemoihin. Kääntäjät ja tulkit ovat tunnetusti monikielisen viestinnän ammattilaisia, ja alallamme toimii paljon monikielisiä taustoista tulevia henkilöitä. Ammattikunnallamme olisikin annettavaa hyvien monikielisten käytäntöjen kehittämisessä työpaikoilla, koulutusjärjestelmässä tai julkisissa palveluissa.

Suomen kielen lautakunnan kielipoliittinen työ on kaikkiaan ajankohtainen ja kiintoisa. Lautakunnalla on tosin käytettävissään lähinnä pehmeää valtaa, kuten lautakunnan kannanotot tai jäsenten kirjoitukset eri kanavissa. Niitä on toki tarkoitus käyttää. Viime syksynä lautakunta otti kantaa kieliasenteisiin ja muistutti, miten tärkeää on kohdata suomea opettelevat työntekijät kannustavasti.

Omasta puolestani pyrin tuomaan lautakunnassa esiin kääntäjien ja tulkkien terveiset. Kuulen mielelläni kollegoiden ajatuksia. Minuun saa yhteyden esimerkiksi Messengerissä tai LinkedInissä.

Teksti: Marja Ollila

Kirjoittaja on SKTL:n kirjallisuuden kääntäjien ja asiatekstinkääntäjien jaostojen jäsen.

Marja Ollila

Suomalais-ruotsalainen kääntäjäseminaari 2025

järjestetään

**Tampereella
30.–31.10.**

Merkitsethän päivät jo kalenteriisi!

Julkaisemme lisätietoa ohjelmasta
ja ilmoittautumisesta lähiaikoina.

Seuraile siis sosiaalisen median
kanaviamme ja verkkosivujamme!

Järjestäjät:

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto
ja Kotimaisten kielten keskus

Svensk-finska översättarseminariet 2025

ordnas

**i Tammerfors
30–31 oktober.**

Boka datumet i din kalender
redan nu!

Information om programmet och
anmälningen publiceras inom kort.

Håll utkik på sociala medier
och på våra webbplatser!

Arrangörer:

Institutet för de inhemska språken
och Finlands översättar- och
tolkförbund

SKTL:N UUDET JÄSENET

Varsinaiset jäsenet

Chambers, Laura, II, Helsinki

Eunmann, Ingeborg, IV, Kemi

Huhtanen, Virpi, II, Espoo

Karakorpi, Maija, II, Turku

Kuru, Sumu, II, Joensuu

Lattu, Lauri, I, Joensuu

Lindström, Jessica, III, Helsinki

Linyva, Svitlana, IV, Akaa

Matsiichuk, Yevhenii, IV, Turku

Munukka, Pauliina, II, Helsinki

Oreto, Tanja, III, Espoo

Parkkinen, Eeli, II, Joensuu

Tiittanen, Henna, II, Tampere

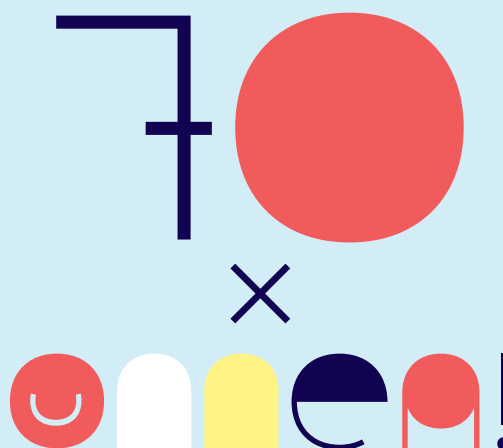
Virtanen, Taina, II, Djurhamn

Opiskelijajäsenet

Kaskimaa, Aava, III, Joensuu

Tervetuloa jäseniksi!

Osa uusista jäsenistä ei antanut lupaa nimensä
julkaisemiseen lehdessämme.

**Seitsemänkymmenkertaiset onnittelut
kypsään ikään ehtineelle
jäsenjärjestöllemme!**

 Kopiosto

Esittelyssä

Jaana Pihkala

© Lauri Kaira

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry (TTVK) on kypsään keski-ikään ehtinyt voittoa tavoittelematon yhdistys. Sen laajaan toiminta-alueeseen kuuluu tiedotuksen ja valvonnan lisäksi myös viranomaisten ja muiden toimialalla toimivien kouluttaminen sekä osallistuminen yhteiskunnalliseen keskusteluun asiantuntijatahona.

TTVK perustettiin musiikkialan antipiratismiprojektina vuonna 1979; muut tekijänoikeusalat liittyivät mukaan sitä mukaa kuin piratismista tuli niille ongelma. Tätä nykyä TTVK edustaa laajasti oikeudenhaltijoita musiikki-, av-, kirja- ja taidealalta: TTVK:n taustalla ovat Kopiosto, Sanasto ja neljä muuta suomalaista tekijänoikeusjärjestöä. Tämän lisäksi sen jäseninä on kuusi muuta yhdistystä sekä kolme tv-yhtiötä. Vuosien ajan yhteistyötä on tehty myös Hollywood-studioiden kattojärjestön, Motion Pictures Associationin (MPA), kanssa. Rekisteröitynä yhdistyksenä TTVK on toiminut vuodesta 2005 alkaen.

TTVK:n toimistolla Espoon Keilaniemessä työskentelee toiminnanjohtajan lisäksi kaksi juristia sekä yksi hallinto- ja viestintäassistentti. Toiminta rahoitetaan yksityisen

kopioinnin hyvitysvaroilla sekä jäseniltä suoraan laskutettavilla jäsenmaksuilla. TTVK on saanut myös Euroopan unionin teollis- ja tekijänoikeusviraston (EUIPO) ja OKM:n myöntämiä erityisavustuksia erilaisiin tekijänoikeuskasvatushankkeisiin.

Pitkä kokemus valvonnasta

Tekijänoikeusloukkaukset ovat asianomistajarikoksia, joten oikeudenhaltijoiden on valvottava itse oikeuksiaan. Viranomaiset eivät puutu oikeudenloukkauksiin ilman oikeudenhaltijan tutkintapyyntöä. TTVK puuttuu fyysiseen tallennepiratismiin tarvittaessa nykyäänkin, mutta valvonnan painopiste on teknisen kehityksen myötä siirtynyt internetiin. Valvontatyötä tehdään yhteistyössä oikeudenhaltijoiden ja viranomaisten kanssa, tarvittaessa

myös kenttätarkastuksin. Koska internet-ympäristö ei tunne valtioiden rajoja, vaihdetaan tietoa säännöllisesti myös kansainvälisten kollegoiden kanssa.

TTVK:n juristit tutkivat oikeudenloukkauksia ja ryhtyvät mahdollisiin täytäntöönpanotoimiin. Vaikka suurin osa oikeudenloukkauksista saadaankin loppumaan alasottoilmoituksilla (oikeudenhaltijan tekemä virallinen pyyntö poistaa sisältö, joka loukkaa hänen tekijänoikeuksiaan) tai kirjelmöimällä, on TTVK hoitanut vuosien aikana myös lukuisia rikosoikeudenkäyntejä sekä hakemusasioita oikeudenhaltijoiden valtuuttamana.

Juuri valtuutus- ja resurssisyydestä TTVK ei voi vastaanottaa toimenpidepyyntöjä suoraan yksittäisiltä oikeudenhaltijoilta. Jos nämä havaitsevat oikeuksiensa loukkauksia, tulee heidän olla yhteydessä oman alansa järjestöön. Jos järjestö on TTVK:n jäsen ja oikeudenloukkauksessa on kyse piratismista, järjestö voi delegoida asian TTVK:n hoidettavaksi. TTVK ei kuitenkaan hoida sopimusriitoja tai siviilioikeudellisia korvauskanteita; näiden osalta kannattaa jälleen kysyä neuvoa oman alan järjestöstä tai kääntyä lakiasiantuntijain tai kunnallisen oikeusavun puoleen. Jos on luovuttanut oikeutensa esimerkiksi kustantajalle tai tuotantoyhtiölle, kannattaa ilmoittaa epäilyistä oikeudenloukkauksesta suoraan tälle.

Viestinnän merkitys kasvanut

Paras tapa ehkäistä luvaton käyttöä on lisätä ihmisten tietoisuutta tekijänoikeudesta. TTVK antaa yleistä neuvontaa tekijänoikeudesta maksutta. Yhdistyksen juristit tavoittaa joko soittamalla tai laittamalla sähköpostia osoitteeseen info@ttvk.fi. TTVK julkaisee myös tekijänoikeudellista tiedotusaineistoa ja tiedottaa ajankohtaisista tekijänoikeutta ja piratismia koskevista aiheista. Lisäksi TTVK kouluttaa viranomaisia tekijänoikeuteen, piratismiin ja tekijänoikeuden täytäntöönpanoon liittyvissä asioissa. Pyyntöistä ja resurssien puitteissa käydään ilman erillistä korvausta luennoimassa myös jäsenten ja näiden jäsenjärjestöjen tilaisuuksissa ja muuallakin – osa Kopioston jäsenjärjestöistä onkin tämän palvelun jo löytänyt.

Viime vuosina on ollut vireillä useita lainsäädäntöhankkeita, joilla on merkitystä tekijänoikeuden täytäntöönpanoon. TTVK osallistuu lainvalmisteluun antamalla lausuntoja. Lisäksi sitä kuullaan säännöllisesti asiantuntijana eduskunnan valiokunnissa.

Myönteinen ilmapiiri tekijänoikeuskasvatuksella

TTVK on toteuttanut OKM:n tuella erityisesti lapsille ja nuorille suunnattuja tekijänoikeuskasvatushankkeita vuodesta 2008. Näihin on kuulunut mm. kouluvierailuja luovan alan tekijöiden kanssa, opetusmateriaaleja sekä

monipuolisia viestintäkampanjoita. Nuorten parissa tehtävä tekijänoikeuskasvatus on ratkaisevassa asemassa myönteisen tekijänoikeusilmapiirin säilyttämisessä ja kehittämisessä. Asenteet tekijänoikeutta kohtaan ovatkin Suomessa keskimäärin myönteisemmät kuin muissa Pohjoismaissa.

Kasvatukselliset hankkeet tukevat ja täydentävät tekijänoikeusjärjestöjen omia koulutushankkeita. Viime vuonna TTVK, Kopiosto ja PRH toteuttivat EUIPOn tukemana IP-oikeuksia käsittelevän oppimateriaalin yhteistyössä Opetushallituksen kanssa.

Tekoälyn valvonnalle tuomat haasteet

EU:n tekoälyasetus tuli voimaan kesällä 2024 ja sitä aletaan soveltaa yleiskäyttöisten tekoälymallien osalta 2.8.2025. Tekoälyasetuksessa vahvistetaan, että tekijänoikeussääntely soveltuu edelleen normaalisti. Koulutuksessa käytettävistä sisällöistä on siis sovittava oikeudenhaltijoiden kanssa, ja tekoälyä kehittävien yhtiöiden on asetettava saataville riittävän yksityiskohtainen tiivistelmä koulutuksessa käytetystä sisällöstä.

Valvonnan kannalta ongelmallista on, että teknologiajätit ovat käyttäneet luvatta suuren määrän teoksia sovellustensa kouluttamiseen jo ennen kuin tekoälyasetus tuli voimaan. Epäselvää on, mistä lähteistä ja milloin teoksia on haettu, mutta mediatietojen mukaan niitä on haettu myös laittomista piraattipalveluista. Tästä on maailmalla vireillä oikeudenkäyntejä, joita myös TTVK:lla seurataan.

Mikäli tekijä havaitsee, että hänen teoksiaan on käytetty tekoälyn koulutukseen ilman lupaa, hänen tulisi ilmoittaa siitä oman alansa järjestölle. Toistaiseksi odotamme ratkaisevien oikeudenkäyntien tuloksia Yhdysvalloista.

Teksti: Jaana Pihkala

Kirjoittaja on TTVK:n toiminnanjohtaja ja tekijänoikeuksiin erikoistunut juristi, joka ehti kokeilla myös juristilingvistin työtä ennen TTVK:lle siirtymistään.
ttvk.fi/ttvk

Affektit käännöksen vastaanotossa

Tarinateatteri taipui aineistonkeruumenetelmäksi maisterintutkielmassa

Tutkin viime syksynä Helsingin yliopiston Kääntämisen ja tulkkauksen maisteriohjelmassa valmistuneessa maisterintutkielmassani Suomessa asuvien venäläisten kokemuksia käännösviestinnästä, yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta tarinateatterin keinoin. Aineistonkeruu toteutettiin yhteistyössä Koneen Säätiön rahoittaman Kääntäminen, maahanmuutto ja demokratia -hankkeen kanssa.

Olen ensimmäiseltä ammatiltani näyttelijä ja työskentelen mm. Q-teatterin yhteisöteatterissa, joka toteuttaa tarinateatteriesityksiä erilaisissa yhteisöissä ja erilaisilla teemoilla. Koen tarinateatterinäyttelijänä yhdeksi tärkeäksi työvälineekseni affekteilla, emootioilla ja tunteilla operoimisen, ja siitä heräsi ajatus, voisiko tarinateatteria käyttää aineistonkeruumenetelmänä käännöksen vastaanoton tutkimuksessa.

Tarinateatteri on improvisaatioon perustuva soveltavan teatterin muoto, jossa katsojat kertovat ohjaajan haastattelemina tarinoita henkilökohtaisesta elämästään ja näyttelijät improvisoivat ne lavalla näkyviksi. Tutkimukseen osallistui 17 Suomessa asuvaa venäjänkielistä (tutkimuksessa nimetty kokijoiksi), kaksi tulkkiä ja kuusi teatterin ammattilaista Q-teatterin yhteisöteatterista. Kokijat lukivat käännöksen ennakkoon ja kertoivat sen herättämistä ajatuksista ja tunteista tarinateatteriohjaajan haastattelemina. Sen jälkeen näyttelijät fyysistivät kuulemansa pieniksi kohtauksiksi lavalle. Tämä taltioitu tulkkausvälikkeen esitystapahtuma ja siitä tehty litteraatti toimivat tutkielman aineistona.

Tutkielma kuuluu käännösten vastaanottotutkimuksen viitekehikseen ja edustaa yksilötasolla tarkasteltavaa ja todellisiin lukijoihin perustuvaa tutkimusta (**Brems ja Ramos Pinto** 2013). Työtä läpileikkaavina ajatuksina kulkevat **Tiina Tuomisen** (2008, 2018) pohdinnat siitä, miten käännöksen vastaanottoa määritellään, sekä **Sara Ahmedin** (2014) ajatus affektien tahmaisesta ja liikkuva luonteesta. Tutkielma pyrkii vastaamaan käännöksen vastaanottotutkimuksessa havaittuun tarpeeseen tehdä lisää vastaanottotutkimusta ja kehittää uusia tutkimusmenetelmiä sitä varten. Työn keskeisenä teoreettisena käsitteenä toimii affekti, jonka ilmenemismuotoja aineistossa analysoidaan. Määrittelin affektin tutkimustani varten seuraavasti:

Tässä tutkimuksessa affektit ovat tekstin, tarinoiden ja toisten kehojen herättämiä liikkeessä olevia ja vuorovaikutteisia kokijoiden reaktioita, jotka näkyvät kielellisesti ja/tai kehollisesti ja joihin vaikuttavat kokijan henkilöhistoria ja identiteetti.

Analysoidessani aineistoa keskityin tarkastelemaan sitä, minkälaiset aiheet ja teemat herättävät affekteja ja miten ne näkyvät kielen tasolla ja kehoissa. Tarkastelin kielellisiä valintoja ja kehollisia reaktioita katsojien kertomissa tarinoissa ja näyttelijöiden tulkinnoissa, jotka tehdään tarinoiden pohjalta. Huomion kohteena oli myös katsojien reaktiot omista tarinoista kerrottuihin tulkintoihin. Nostin aineistosta kolme affekteja herättänyttä teemaa: kieli ja identiteetti, ennakkoluulot ja rasismi sekä mediailmasto.

Aineiston analyysin pohjalta totesin, että itse käännöksen vastaanottamiseen ei liity voimakkaita affekteja, mutta käännöksen vastaanottamisen konteksti saattaa olla hyvin monikerroksellinen ja affektiivinen. Aineistoni konteksti piti sisällään vastaanottajan kielitaidon, henkilöhistorian ja identiteetin ja käännetyn tekstin teemat. Yksilöllisten vaikuttavien tekijöiden lisäksi käännöksen vastaanoton kokemukseen vaikuttaa moni muukin asia. Näitä ovat esimerkiksi muut esitystapahtumaan osallistuneet ihmiset ja heidän asenteensa, mitä ja miten he jakavat kokemustaan sekä se, minkälainen yhteiskunnallinen ja poliittinen ilmapiiri on esityspäivänä (esim. minkälaista uutisointia mediassa on ollut ajallisesti lähellä esitystapahtumaa). Tarinateatterin keinoin kerätty tutkimusaineisto on riippuvainen monista seikoista, ja maisterintutkielman suppeuden vuoksi jouduin rajaamaan nämä aineistoon vaikuttaneet tekijät tutkimuksen ulkopuolelle.

Tutkielman aineistonkeruuseen osallistuivat Q-teatterin näyttelijät Oo Condit, Reetta Kankare, Mari Lehtonen ja Tuomo Rämö sekä muusikko Timo Mäkyinen ja ohjaaja Jaana Taskinen.

Aineistoni pohjalta totesin myös, että:

- 1) Käännetty teksti, siitä syntyvä tarina ja tarinasta syntyvä näytelty kohtaus herättivät erilaisia kielellisiä ja fyysisiä affekteja.
- 2) Affektit näkyivät eri tavoin katsomossa ja näyttämöllä, ja ne pystyivät liikkumaan katsomon ja näyttämön välillä ja muuttamaan muotoaan (esim. kielellisestä fyysiseksi) siirtyessään katsomosta näyttämölle.
- 3) Suomessa asuvat venäjänkieliset ovat heterogeeninen kohderyhmä, jolla on erilaisia kokemuksia venäjän kielestä ja venäjänkielisenä olostaan. Se vaikuttaa siihen, miten he esimerkiksi vastaanottavat käännöksiä.
- 4) Ukrainan sota on vaikuttanut Suomessa asuvien venäläisten kokemuksiin siitä, miten venäläisiin ja venäjän kieleen suhtaudutaan.
- 5) Tarinateatterilla voi saada aineistoa, jota voi tutkia monesta näkökulmasta käännös- ja tulkkausviestinnän tutkimuksessa.

Tarinateatteri-aineistonkeruumenetelmällä tavoitetaan hyvin suppean joukon tutkimuksen kohderyhmästä, eikä tällä tavalla kerätyllä aineistolla voi tehdä yleistyksiä. Toisaalta tutkimusasetelman etuna voi nähdä, että kun käännöksen vastaanottajasta tulee kertoja, objektista aktiivinen subjekti, muuttuu tutkimusdynamiikka tasa-arvoisemmaksi. Tasa-arvoisuus ja tarinateatterin vaatima intiimi ja luottamukseen perustuva tila pienentävät hierarkkisuutta ja voivat mahdollistaa pääsyn syvemmälle kokemuksellisuuteen. Olenkin tarinateatterinäyttelijänä tehnyt havainnon, että esityskonseptin luoma tila ja tekijöiden kunnioitus kokijoita kohtaan edesauttavat vaikeiden ja satuttavien asioiden esiintuomista.

Ennakoimaton, elävä ja tässä ja nyt tapahtuva taidemuoto voivat olla hyöty ja heikkous tieteellisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä. Tarinateatterissa improvisaatio saattaakin johtaa siihen, että tarinankertojien henkilökohtaiset vivahteet tulevat ohitetuiksi. Tämä näkyy myös aineistossani: kaikkea kerrottua ei nähty näyttämöllä, kaikkien kokijoiden kokemuksia ei ehditty aikarajoitusten takia kuulemaan, eikä kaikkia tilassa liikkuvia affekteja huomattu. Esittävän taiteen henkilökohtaisuus, hetkelisyys ja hauraus voivat kuitenkin olla myös menetelmän vahvuuksia. Tilanteen ainutlaatuisuus, yhdessä jaettu tila ja kokemus voivat esim. lisätä osanottajien kykyä reflektoida toimintaansa ja tietoisuutta tarpeesta kunnioittaa muita.

Kaisa Koskinen (2020: 3) ehdottaa, että affekti voi toimia siltakonseptina, joka sivuaa käännöstutkimuksen eri suuntauksia. Minä affektoidun ajatuksesta ja jatkan sitä: Voisiko affekti toimia siltakonseptina, yhdistävänä tekijänä ja liimana käännöstieteen ja taidelähtöisten aineistonkeruumenetelmien välissä? Tieteen ja taiteen törmäyttäminen, yhdistäminen, keskusteluttaminen ja samaan pöytään kutsuminen tuntuu mielekkäältä ajatukselta, jota haluaisin olla mukana viemässä eteenpäin. Uskon vahvasti, että taiteen ja tieteen väliin mahtuu ajattelua, joka saat-
taa hyödyttää kumpaakin näistä hyvinvointiyhteiskuntaa ylläpitävistä kentistä.

Tutkielma on luettavissa osoitteessa: helda.helsinki.fi/items/c9babd7c-180d-4a93-b2e3-7b1853a8ae24

Teksti: Iida-Maaria Lindstedt

Kirjoittaja toimii freelancenäyttelijänä, -kääntäjänä,
-ohjaajana ja -käsikirjoittajana.

Vertaistukea ja työelämäoivalluksia

Uratarina-aamiaiset tuovat kieliasiantuntijat yhteen

SKTL:n Tampereen paikallisosasto käynnisti tammikuussa 2025 kuukausittaiset aamutapaamiset, joilla luodaan yhteyksiä seutukunnan kieliasiantuntijoiden välille yli jäsenyysrajojen. Samalla nautitaan maittäva omakustanteinen aamiainen kaupungin sydämessä.

Maaliskuinen aamu on täynnä lupauksia keväästä, kun Pyymäen Oma -kahvilan pitkän pöydän ääreen alkaa kokoontua nykyisiä ja tulevia kääntäjiä ja tulkkeja. Kangasalta uratarinoitsijaksi saapunut kääntäjä, SEO-sisällöntuottaja ja copywriter **Tuulikki Olkkonen** jutustelee tulijoiden kanssa, ja taustalla soi lempeä musiikki – ollaan järjestyksessä kolmannella Uratarina-aamiaisella. Aamiaisten tavoitteena on jakaa hiljaista tietoa eri kieliasiantuntijasukupolvista, virkistäytyä yhdessä sekä tarjota aina arvokasta vertaistukea.

Uramuotoilussa tarvitaan osaamisen päivittämistä ja rohkeutta astua esiin

Olkkonen ura on siirtynyt vuosien varrella yhä enemmän käännöstoimistoprojekteista suorien asiakkaiden sekä markkinointi- tai viestintätoimistojen palvelemiseen. Hänen töissään on kysymys ensisijaisesti siitä, mitä asiakas teksteillä tavoittelee.

”Kääntämisessä voi perustella ratkaisun lähtötekstillä, [kääntämistä ja copywritingia yhdistävässä] transcreationissa pohjana on asiakkaan briiffi ja se, mitä asiakas tavoittelee – sama copywritingissa”, Olkkonen linjaa lähestymistapojen painotuseroja.

Olkkonen asiakassuhteet ovat usein pitkiä, ja hän kokee todella tuntevansa asiakkaansa ja pääsevänsä vaikuttamaan työnsä kautta näiden materiaaleihin ja sitä kautta

© Anna Missiä

Maaliskuun Uratarina-aamiaisella Tampereella oli uratarinoitsijana SEO-kääntäjä ja copywriter Tuulikki Olkkonen (takana keskellä). Kuvassa myös (vasemmalta oikealle) yhtiökumppanit Leenu Miikki ja Asta Munnukka, asiatekstinkääntäjä Minna Kellokumpu sekä Uratarina-aamiaisia emännöivä Paula Erkintalo.

brändeihin. Asiakaskunnan painotuksen vuoksi työ edellyttää usein konsultatiivista ja asiakaspalveluhenkistä otetta.

”Projektit eivät ole niinkään määriteltyjä projekteja vaan enemmänkin yhteistyötä”, hän kuvailee.

Olkkonen on nähnyt uramuotoilunsa eteen vaivaa opiskelemalla uutta, tuomalla osaamistaan esiin esimerkiksi

Olkkonen kuumat vinkit SEO-kääntämisestä ja copywritingista kiinnostuneille

- SEO-tekstitaiturit: seotekstitaiturit.fi/ ja instagram.com/seotekstitaiturit/SEO
- Nina Sattler-Hovdar (2019): *Get fit for the Future of Transcreation*. Omakustanne.
- Copy Posse: <https://copyposse.com/>
- Tess Whittyn materiaalit: <https://marketingtipsfortranslators.com/> ja linkedin.com/in/tess-whitty/

LinkedInissä, sanallistamalla erikoisalansa riittävän yksityiskohtaisesti ja heittäytymällä uusiin haasteisiin.

”Kun on tullut kyselyitä, olen uskaltanut tarttua niihin ja hypätä – välillä tuntemattomaankin.”

Verkostoituminen väylänä uusiin palveluihin, yhteisyrityttöjen ja alan näkyvyyden lisäämiseen

Olkkonen ja hänen ylivieskalaiskollegansa **Johanna Oksanen** – yhdessä ”SEO-tekstitaiturit” – kouluttavat kollegoita SEO-kääntämisestä verkkokursseilla sekä jakavat vinkkejä Instagramissa. Kurssiyhteistyö on oiva esimerkki siitä, miten alan sisäisestä yhteistyöstä voi syntyä uusia myytäviä palveluita. Uratarina-aamiaisella mukana olevat ensikertalaiset **Asta Munnukka** ja **Leenu Miikki** ovat hekin hyödyntäneet verkostoitumisen voimaa: he ovat entisiä opiskelukavereita Joensuusta ja asuneet jonkin aikaa kämppiksinä, joten yhteisen käännös- ja tulkkaukspalveluyritys Sanaraja Oy:n perustaminen vuonna 2023 tuntui luontevalta. Yhtiökumppanit houkutteli Uratarina-aamiaiselle nimenomaan SEO-aihe, joka antaa heille myös sytykettä yrityksen työnjaolliseen kehittämiseen.

”Mietimme, miten rajata: olisiko järkevää, että toinen meistä erikoistuu johonkin toiseen alueeseen ja toinen toiseen”, Asta puntaroi.

Asiatekstinkääntäjä **Minna Kellokumpu** on aamiaisella mukana toista kertaa. Hän verkostoituu mielellään sekä alan sisällä että poikkialaisissa työelämäyhteyksissä, kuten Yrittäjänäisten toiminnassa.

”Ihmiset ovat kiinnostuneita ja kyselevät paljon, ja olen saanut tuoda omaa alaa esille”, hän kuvailee kohtaamisten ”kääntäjä näkyväksi” -merkitystä.

Rohkeasti verkostoitumaan – kevyesti kahvikupin äärellä tai ohjelmallisemmin teemojen ympärillä

Mitä jos omalla seudullasi ei ole säännöllistä kieliasiantuntijoiden verkostoitumistoimintaa, mutta ilmassa on kiinnostusta sellaiseen? Matalan kynnyksen verkostoitumista-paamiaisia voivat olla esimerkiksi kollegakahvit, -lounaat tai -afterworkit. Astetta ohjelmallisempia lähtökohtia voivat (uratarinoiden lisäksi) tarjota myös co-working-sessiot, vertaispalautetuokiot, opintopiirit – tai vaikkapa alan tutkimusta esittelevät, työelämärelevantit tiedetreffit.

Jos tapaamiset suuntaa strategisesti muillekin kuin liiton jäsenille, SKTL:n jäsenten verkostoja voidaan laajentaa, ja toki tässä piilee myös jäsenhankinnan mahdollisuus. Olennaista houkuttelevuuden kannalta ovat ahkera tiedotus ja (ohjelmallisemmissa toteutuksissa) mielekkäät sisällöt. Ensi syksynä Tampereen aamiaisilla kuullaan

Pyymäen Oma -kahvilan pitkän pöydän ääressä puhutaan työelämästä mutta myös muusta tärkeästä.

© Paula Erkintalo

tarinoita muun muassa työstä EU:n komissiossa, finanssialan käännöksistä sekä kirjailijuudesta ja kääntäjäydestä. Nappaa alta korvan taakse Uratarina-aamiaisten konsepti tai kehittele jotain ihan omaa lähiseudullasi!

ESITYÖ

- ideointia työryhmän kesken
- kuukausittainen pöytä-/tilavaraus koko kaudeksi
- uratarinoitsijoiden kiinnittäminen ja tarinoiden otsikoiden päättäminen
- tiedotus liiton kanavissa ja myös laajemmin somessa

URATARINA-AAMIAINEN

- kello 8.45: pöytävaraus alkaa – innokkaimmat saapuvat
- kello 9: verkostoitumista ja aamupalastelua
- kello 9.10: esittäytymiskierros
- kello 9.15: uratarina
- kello 9.35: keskustelua, kysymyksiä ja verkostoitumista
- kello 10–10.15: pöytävaraus päättyy ja työpäivä alkaa/jatkuu

JÄLKITYÖ

- "lokikirjan" täyttäminen seuranta ja kehittämistä varten
- kuvaterveiset soveltuviin kanavissa
- palautteisiin tutustuminen

Intoa olisi – mutta miten tavoittaa oikeat ihmiset uusiin verkottamisavauksiin?

SKTL:n paikallisosastojen alueilla uudenlaisia verkottamisavauksia on mielekkäintä järjestää yhteistyössä paikallisosaston aktiivien kanssa. Kaikissa isoissa kaupungeissa ei kuitenkaan ole omaa paikallisosastoa – mutta mikäpä estää rentojen kokoontumisten aloittamisen ”sissihenkeksi” puhtaalta pöydältä? Sissiverkottaminen voi alkaa esimerkiksi näin:

- 1) Etsikää työryhmäksi lähialueen kollegoja verkostoistanne, somesta sekä sokkotreffiotteella SKTL:n kääntäjä- ja tulkkihausta. Kontaktoikaa myös seudun korkeakouluopettajia ja tutkijoita.
- 2) Tavatkaa ja miettikää, millä tavoitteilla, sisällöllä, tiheydellä ja nimellä lähдете pilotoimaan verkostoitumistapaamisia, ja kalenteroikaa ajat ja paikka esimerkiksi jo syyskaudelle 2025.
- 3) Tiedottakaa tapaamisista esimerkiksi ammatillisissa somekanavissa ja -ryhmissä ja katsokaa, miten homma lähtee kehittymään.
- 4) Keskustelkaa SKTL:n edustajien kanssa, voitaisiinko jäsenten kehittämä ruohonjuuritason toiminta nivoa osaksi liiton toimintakattausta, jos se ei ole sitä jo alun alkaen ollut. Liiton alla toimiminen auttaa brändäämään tapaamiset vakuuttavasti, tuo avuksenne lisätiedotuskanavia – ja tietenkin monipuolistaa SKTL:n toimintaa.

Kääritäänkö hihat ja aletaanko verkostoitumaan uusin tavoin – lahjana tänä vuonna 70 vuotta täyttävälle liitollemme? Tukea verkostoitumisavauksiin omalla seudullasi saat esimerkiksi liiton työntekijöiltä sekä jaostojen ja paikallisosastojen aktiiveilta.

Teksti: Paula Erkintalo

Kirjoittaja on kielipalveluyritys TellWell Translationsin yrittäjä ja SKTL:n Tampereen paikallisosaston toimikunnan jäsen, joka emännöi ja kehittää innolla Uratarina-aamiaisia. Hän uskoo, että jokainen kohtaaminen voi olla arvoa tuottava kohtaaminen.

Roland Maria Josef Freihoff 1931–2025

Käännöstieteen ja kääntäjäkoulutuksen kansainvälisesti arvostettu kehittäjä, filosofian tohtori **Roland Maria Josef Freihoff** kuoli 16. tammikuuta 2025. Hän oli syntynyt 11. syyskuuta 1931 Duisburgissa Saksassa kuvanveistäjäperheeseen. Sodan jaloissa hän joutui useaan kertaan muuttamaan paikkakunnalta toiselle. Yksi paikkakunnista oli Itävallan Graz, jonne hänet lähetettiin sotalapseksi, ja josta hän mielellään kertoi lapsuuden aikaisia koulumuistojaan ikävien sotamuistojen vastapainoksi. Sodan loppupuolella turvallinen asuinpaikka löytyi Oldenburgin maaseudulta, suojassa Ruhrin alueen pommituksilta. Suurimman osan nuoruudestaan Roland kuitenkin vietti Kölnissä opiskellen ja urheillen. Hän kävi klassillisen lukion, jonka tärkeimmät kielet olivat latina ja kreikka.

Kölnissä Roland myös tapasi Tampereelta Saksaan kieltä opiskelemaan tulleen Leilan, jonka kanssa myöhemmin avioitui ja muutti 1958 Suomeen loppuelämäkseen. Avioliitto kesti Leilan kuolemaan 2023 saakka. Vuonna 1962 Roland sai Kekkoselta Suomen kansalaisuuden, jota hän oli hakenut vuotta aiemmin. ”Se on helppo muistaa nootti- ja Kuuban kriiseistä” oli hänellä tapana sanoa. Ensikosketus Suomeen oli jo ollut Helsingin kesäolympialaiset 1952, joissa Roland, moninkertainen Saksan soutumestari ja Euroopan mestaruuskisojen pronssimitalisti, edusti Saksaa maineikkaan *Kölner Ruderverein von 1877* -soutuseuran kahdeksikolla. Soutumuistot olivat hänelle rakkaita, ja viime vuosiin asti hän tapasi olympiajoukkueetovereitaan vuosittain.

Roland suoritti 1963 maisterin tutkinnon Helsingin yliopistossa pääaineenaan fonetiikka (kielitieteellinen linja). Hän julkaisi fonetiikasta useita artikkeleita ja saksan kielen oppikirjan *Viel Vergnügen*. Saksan kielen opetustehtävät eri oppilaitoksissa sekä erilaiset käännös- ja tulkkaus-toimeksiannot johdattivat hänet lopulta Tampereelle, jossa hän teki varsinaisen elämäntyönsä kouluttajana ja

tutkijana. Tulkkaustoimeksiannoista kuriositeettina mainittakoon toimiminen tulkkina Rauni Mollbergin elokuvan kuvauksissa.

Kun *Tampereen kieli-instituutti* perustettiin vuonna 1966, Roland toimi sen johtajana vuosina 1966–1980. Tässä tehtävässä hän oli suoraselkäinen ja vastuuntuntoinen. Vuonna 1981 kääntäjäkoulutus siirrettiin Suomessa tutkinnonuudistuksen myötä neljästä kieli-instituutista yliopistojen humanistisiin tiedekuntiin, mistä lähtien Roland työskenteli lehtorina Tampereen yliopiston Käännöstieteen laitoksessa eläköitymiseensä asti vuonna 1999.

Tutkinnonuudistus avasi alan opiskelijoille täyden akateemisen opintien. Tieteen ja tutkimuksen mukaantulo oli Rolandille mieleen. Hän oli jo 60-luvulta lähtien kaivannut alalle omaa tiedettä, joka lähtisi alan ytimestä eli viestinnästä ja toiminnasta, eikä ensisijaisesti kielestä tai tekstimuodoista. Kääntämiskysymyksissä tulisi tukeutua Cato vanhemman ohjeeseen *rem tene, verba sequuntur* eli pidä kiinni asiasta, niin sanat seuraavat. Hän korosti aina tutkimuksen käytännöllistä merkitystä ja monialaisuutta ja

Edessä vasemmalla Professori Albrecht Neubert (Karl-Marx-Universität, Leipzig, DDR), oikealla Roland Freihoff. Kuva on otettu symposiumissa ”Kääntäminen tutkimuksen kohteena” Satakunnankatu 13:ssa toukokuussa 1979.

Peter Newmark (vas.) ja Roland Freihoff Kääntäminen tutkimuksen kohteena -symposiumin yhteydessä Tampereen Kieli-instituutissa.

Roland Freihoff ja käännöstieteen laitoksen muuta väkeä kahvin äärellä (nk. Stammtisch). Vasemmalta alkaen Robert Schwiensch, Paula Saarenpää, Roland Freihoff, Marja Kivilehto, Jürgen Schopp, Dieter H. Schmitz ja Kaarina Hietanen. Kuva otettu tammikuussa 1997.

näki itse asiassa kääntäjänkoulutuksen liittäminen yliopistoissa kielitieteiden kylkeen hidasteena oman tieteenalan kehittymiselle. Viestintätieteiden laitos tai jopa Teknillinen korkeakoulu tuntuivat hänestä hedelmällisemmiltä ympäristöiltä.

Kääntämisen ja tulkkauksen alojen kehittämisen Roland aloitti määrätietoisesti jo kieli-instituuttien alkuaikoina jatkuvassa tiiviissä vuoropuhelussa kotimaisten ja ulkomaisten kollegojen kanssa. Esimerkiksi saksankielisissä maissa alan koulutus oli jo siirtynyt korkeakouluihin ja tutkimus päässyt alkuun. Innostus oli kova ja yhteistyö tiivistä mm. Heidelbergin, Saarbrückenin ja Wienin yliopistojen kanssa. Näistä kontakteista kehittyi myös pitkäaikaisia ystävyyssuhteita. Roland sekä osallistui ahkerasti tieteellisiin tapahtumiin että isännöi itse niitä Tampereella. Lähestulkoon kaikki käännöstieteen pioneerit vierailivat esittelemässä teorioitaan. Jäsenyys wieniläisen julkaisusarjan *Studien zur Translation* toimittajakunnassa ja monet esitelmöntikutsut alan kansainvälisiin huippukokouksiin kertovat Rolandin maineesta tiedemiehenä. Hän oli konstruktiiivisesti kriittinen kuuntelija ja keskustelija, joka toimi ehtymättömänä inspiraation lähteenä kollegoille.

Roland Freihoffin mielestä tulkkauksen ja kääntämisen tutkiminen tieteen keinoin oli välttämätöntä, mutta koulutus oli se, mihin hän eniten panosti. Vuonna 2001 hän väitteli tohtoriksi Vaasan yliopistossa aiheenaan *Kernfragen der Übersetzer Ausbildung. Curriculumentwicklung – Praxis und Theorie der Translation* (Kääntäjänkoulutuksen peruskysymyksiä. Koulutusohjelman kehittäminen – kääntämisen käytäntö ja teoria). Työ käsittelee laaja-alaisesti alan tutkimuksen ja koulutuksen ongelmia ja esittää niihin ratkaisuja ja toimintamalleja. Rolandin mukaan koulutusohjelman kehittäjän tulisi pitää kirkkaana mielessä, että käytäntö, tutkimus ja opetus ovat kaikki samalla asialla eli edistämässä kulttuurienvälisen viestinnän mahdollisimman luontevaa ja häiriötöntä sujumista. Opintosuunnitelmien lähtökohtana on, että kääntäjä- ja tulkkiopiskelijoita koulutetaan asiantuntija-ammattiin, jossa

vaaditaan tehokkuutta, monipuolisuutta ja erityistietoa. Oppimisen tavoitteet ovat kiteytettynä: kyky tutkia itse, tietää, argumentoida, kyetä ja osata.

Opettajana Rolandin ohjenuora oli omaehtoinen opiskelu. ”Älä tee mitään, mitä opiskelija voi itse tehdä” oli hänen mottonsa. Kääntäjänkoulutuksen tavoitteena on yhteistyökykyinen, itsenäinen asiantuntija, joka pystyy jatkuvasti kehittämään omaa toimintaansa. Tämä edellyttää omaehtoista opiskelua ja ryhmätyöskentelyä, jossa opettaja on lähinnä neuvojana, tuutorina, palautteen antajana. Entisenä olympiatason joukkueurheilijana Roland oli luontainen ryhmätyöskentelijä parhaasta päästä niin tutkijayhteisössä kuin opetustyössäkin. Ja niinpä voittoja tuli sekä kotimaisilla että kansainvälisillä käännöstieteen kentillä.

Filosofia, kirjallisuus, musiikki ja kieli olivat Rolandin erityisiä mielenkiinnon kohteita. Ehtymätön kiinnostus kieleen viestintävälineenä sai hänet jo varhain opiskelemaan jopa esperanton. Hän halusi omakohtaisesti testata sen toimivuutta kulttuurienvälisessä viestinnässä muiden esperantistien kanssa.

Aina muutama erikokoinen huuliharppu taskussa, pilke silmäkulmassa ja sana hallussa. Sellaisena hänet tunsimme ihmisenä. Taidokkaasta soitosta ja nokkelasta riimittelystä saimme nauttia esimerkiksi Nikolaus-juhlissa, joita joulun alla vietimme suomalais-saksalaisen käännösviestinnän oppiaineessa yhdessä opiskelijoiden kanssa saksalaisen tradition mukaan.

Filosofiaan orientoitunut, erinomainen keskustelukumppani on poissa. Kaipaamaan jäävät työyhteisön lisäksi ystävät, lapset, lastenlapset ja lastenlastenlapset.

Teksti: Kaarina Hietanen, Jürgen Schopp ja Anu Viljanmaa

Kirjoittajat ovat Roland Freihoffin työtovereita.

Konferenssi järjestettiin Ljubljanan yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan tiloissa kaupungin keskustassa.

Ilman ihmistä ei ole oikeustulkkausta eikä oikeudellista kääntämistä

EULITAn konferenssissa syvennyttiin sekä tekoälyn mahdollisuuksiin että sen rajallisuuteen

Eurooppalaisen oikeustulkki- ja oikeudellisten kääntäjien järjestön EULITAn ajankohtaiskonferenssi järjestettiin tänä vuonna Slovenian Ljubljanassa 4. ja 5. huhtikuuta. Jälkimmäisenä päivänä pidettiin myös järjestön vuosikokous, jossa käsiteltiin sääntömääräiset asiat ja valmisteltiin tulevaa ohjelmaa. Konferenssiin osallistui yli 130 henkeä ja edustettuna oli yli 30 järjestöä eri puolilta Eurooppaa. Suomen kääntäjien ja tulkki- liiton lisäksi Suomesta oli edustus oikeustulkkaus- koulutusta järjestävästä TAKK:sta. Ilahduttavan moni rekisteröity oikeustulkki Suomesta oli ottanut asiakseen osallistua konferenssiin omasta aloitteestaan.

Konferenssin pääteamana olivat tekoälyyn kytkeytyvät kysymykset oikeudellisen kääntämisen ja tulkkauksen saralla. Alaan perehtyneet asiantuntijat eri maista korostivat ennen kaikkea yksilön oikeusturvaa, tietosuojaa sekä inhimillisen valvonnan tärkeyttä, kun tekoälyä hyödynnetään oikeustulkkauksen ja oikeudellisen kääntämisen eri osa-alueilla.

Ohjelmassa oli varattu mahdollisuus esittää kysymyksiä ja kommentteja jokaisen puhujan jälkeen. Oli ilahduttavaa huomata, että konferenssiin osallistui kääntäjien ja tulkkien lisäksi useita oikeuslaitoksen ja muiden viranomaisten edustajia. Yksi heistä oli Slovenian korkeimman oikeuden varapresidentti **Marjeta Švab Širok**, joka osallistui konferenssiin alusta loppuun ja käytti myös useita puheenvuoroja.

Švab Širok on aiemmin uransa aikana työskennellyt poliisin esitutkinnan puolella ja hän muistutti keskustelussa siitä, että asiat on äärimmäisen tärkeä ymmärtää oikein ja saada selvitettyä jo esitutkintavaiheessa. Jos jokin on epäselvää, asiasta pitää ilmoittaa ja se selvitetään. Setvimiseen saattaa kulua runsaasti aikaa, mutta kuulusteltavan oikeusturvan ja jatkoprosessin sujuvuuden kannalta se on välttämätöntä. Tämä on syytä ottaa huomioon myös tekoälyratkaisuja harkittaessa. Epäselvyyksien huomaaminen ja perkaaminen varhaisessa vaiheessa ja aina tarpeen mukaan onnistuu ihmiseltä, mutta toistaiseksi on epäselvää, miten vastaavat prosessit voisivat onnistua tekoälyratkaisuja hyödynnettäessä.

Slovenian tulkkien ja kääntäjien järjestön DPTS:n tiiviisti yhteyksistä oikeuslaitokseen ja tiedeyhteisöön kertoo sekin, että konferenssi järjestettiin Ljubljanan yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan auditoriossa (jossa muuten on kiinteät simultaanitulkkauskopit). Konferenssin avasi Slovenian oikeusministeriön valtiosihteeri **Milan Brglez** muistuttamalla, että oikeustulkkit ovat tuomarin oikea käsi ja mahdollistavat oikeusturvan toteutumisen myös niiden henkilöiden kohdalla, jotka eivät osaa maan kieltä. Oli helppoa tunkea olonsa tervetulleeksi ja kokea, että ammattiamme ja osaamistamme arvostetaan, kun valtiosihteeri esitti kiitokset omistautumisestamme ja sitoutumisestamme tulkin ja kääntäjän työhön.

Kesän jälkeen julkaistavassa Kääntäjä-lehdessä perehdytään Slovenian DTPS-järjestön tarjoamaan oikeustulkkien

Kuvassa vasemmalta Pia Leppälä, Mari Janatuinen, Yuan Pei, Ekaterina Tsavro, Olga Hirvirinne, Petteri Aarnos, Biamel Kets ja Tuija Hildén.

täydennyskoulutukseen sekä muihin ajankohtaisiin EULITA-teemoihin.

Teksti ja kuvat: Pia Leppälä

Kirjoittaja on SKTL:n tulkkiyaoston puheenjohtaja ja liiton EULITA-edustaja.

Slovenian oikeusministeriön valtiosihteeri Milan Brglez esitti avajaispuheenvuorossaan kiitokset alaan erikoistuneille tulkeille ja kääntäjille.

1. Kuka ja mikä olet?

Susanna Tuomi-Giddings, kauno- ja tietokirjallisuuden suomentaja.

2. Missä asut?

Pohjois-Walesissa, Gwyneddin kreivikunnassa, kymrin kielten sydänmailla.

3. Mitkä ovat työkielisi?

Suomennan ranskasta ja englannista. Ranskan opettelin nuorena, englanti on tarttunut mukaan elämän varrella.

4. Kuunteletko musiikkia, kun teet töitä? Jos kuuntelet, millaista?

En koskaan. Työhuoneessani ei tosin ole ovea, joten sinne kantautuu milloin mitään ääniä.

5. Mikä on inhokkitermisi?

Suomalaisissa lehtiteksteissä ärsyttää puhekielen tunkeutuminen yleiskielen alueelle, esimerkiksi sana "putkeen"!

6. Millaisissa vaatteissa käännät mieluiten?

Vanhassa kivitalossa on kylmää ja vetoista, joten päälläni on kesät talvet lämpöinen työnuttu, pehmohousut ja villasukat.

7. Minkä muruja löytyy eniten näppiksesi raoista?

Keksinmuruja, kun Britanniassa ollaan. Ja jos ulkosuomalainen joskus onnistuu pääsemään pullan syrjään kiinni, niin silloin myös sen!

8. Mistä käännöksestäsi olet kaikkein ylpein?

Olen ehkä ylpein siitä, että olen saatellut maailmaan niin erilaisia suomenkielisiä kirjoja aina kevytmielisistä feel good -romskuista umpisyynkkiin feel bad -tietokirjoihin. Tällä hetkellä työn alla on kolmas osa **Pierre Lemaitren** *Suuri maailma* -tetralogiasta.

9. Menetätkö joskus yöunesi käännöstyön takia? Tai tulevatko käännökset uniisi?

En yleensä menetä yöuniani. Jos jokin asia ylittää ymmärryksen, niin pyydän hanakasti apua tietävämmiltä. Uniin tulee varsinkin juuri ennen heräämistä erikoisia nonsense-sanoja!

10. Minkä äidinkielenopettajasi / pääkiesi opettajan opetuksen muistat? Mikä on syöplynyt tulikirjaimin sieluusi?

Joku opettaja lanseerasi sellaisen käsitteen kuin "tsekkauskesi" eli älä arvaile vaan tarkista. Vaihto-oppilasvuotenani Ranskassa pääkielen opettaja sai oivaltamaan tekstianalyysin ilot eli sen, että vastaukset löytyvät useimmiten tekstistä itsestään.

11. Miksi valitsit itsestäsi juuri tämän valokuvan nähtäväksemme?

Valitsin kuvan iloisesta ilmeestä ja leivonnaisten takia: kääntäjä on päässyt kerrankin kammiostaan vähän humputtelemaan!

Kääntäjienvä saapuu Turkuun **30.9.2025**

Ota tapahtuman tiedotus haltuun!

@kaantajienpaiva

kaantajienpaiva.com

Kääntäjienvä

